

gemeente BERGEN

Groenbeleidsplan

Gemeente Bergen

2021 - 2031

1. Voorwoord van de wethouder	04
2. Inleiding	06
2.1 Wat is de aanleiding voor dit groenbeleidsplan?	07
2.2 Wat is het doel?	07
2.3 Belang van openbaar groen	08
2.4 Participatie	08
2.5 Monitoring	08
3. Visie & Ambities	10
3.1 Visie	11
3.2 Ideaalbeeld 10 tot 20 jaar	12
3.3 Ambities per thema	13
3.3.1 Ambities bomen	13
3.3.2 Identiteit	15
3.3.3 Gezondheid	16
3.3.4 Biodiversiteit	17
3.3.5 Klimaatbestendigheid	19
4. Welk openbaar groen is er?	20
4.1 Hoofdgroenstructuur	21
4.2 Natuurstructuur	21
4.3 Groene en blauwe verbindingen	21
4.4 Bomenstructuur	21
4.5 Buurtgroen	22
4.6 Snippergroen	22
4.7 Groot maatschappelijk belang	23
4.8 Een passief uitgifte beleid	23
4.9 Voorwaarden na verkoop van gemeentelijke gronden	23
4.10 Verkoop van gronden	23
5. Welk kwaliteitsniveau hebben we?	24
5.1 Bomen	25
5.2 Openbaar overig groen	25
6. Hoe willen we dit bereiken?	28
6.1 Wat is de taak van de gemeente?	29
6.2 Wettelijk kader	29
6.3 Beleidsuitgangspunten	29
6.4 Uitvoeringsmaatregelen: beheer en onderhoud aansluiten op ambities	32
6.5 Op weg naar een groene gemeente	34
6.6 Op weg naar een gezonde gemeente	35
6.7 Op weg naar een klimaatbestendige gemeente	36
6.8 Monitoring ambities en doelstellingen	40
7. Financiële verantwoording	44
7.1 Waar wordt het geld aan besteed?	45
Bijlagen	50
Bijlage 1 Bomenposters	50
Bijlage 2 Voorbeeld beeldmeetlatten	54
Bijlage 3 Coolkit	56
Bijlage 4 Gedragscode 'soortbescherming voor de gemeenten' van Stadswerk	56
Bijlage 5 Folder Structuurkaarten	57
Bijlage 6 Aanwijscriteria	71

Dit is een interactieve pdf. Daarmee kan snel worden genavigeerd. Een klik op de knop naar index komt uit bij deze inhoudsopgave van het groenbeleidsplan. Een klik op één van de titels op deze inhoudsopgavepagina leidt naar het betreffende onderdeel.

Colofon

Opdrachtgever:
Gemeente Bergen

Contactpersoon:
M. Suiding

Auteurs:
M. Suiding
J.M. Smit

Datum: 11-11-2021

Bergen, april 2021

Beste lezer,

In onze gemeente Bergen hebben we veel waardevol groen in de kernen zelf en in het buitengebied. We willen dit graag zo houden en daarom zijn we er zuinig op! Samen met inwoners en ondernemers, buurgemeenten, PWN, Staatbosbeheer en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werken we continu aan het behoud van onze mooie, groene gemeente. Dit doen wij door blijvend te investeren in bomen en planten en u de ruimte te geven om samen met de gemeente mee te denken over het groen in uw wijk. Ook u kunt hieraan bijdragen door vergroening van tuinen te realiseren. De gemeente Bergen neemt op dit moment de eerste plaats in met betrekking tot biodiversiteit in Nederland. Dit plan moet bijdragen om deze eerste plaats te behouden.

Nieuw groenbeleidsplan voor Bergen, Schoolr en Egmond

In het groenbeleidsplan houden we rekening met twee grote maatschappelijke vraagstukken namelijk klimaatverandering en biodiversiteit. We zien namelijk dat groen bijdraagt aan leefbaarheid en CO2 reductie. Daarnaast maakt de gemeente zich ernstig zorgen over de afname van biodiversiteit, de forse terugval van het aantal soorten bijen is daar een exemplarisch voorbeeld van. We hebben daarom het beleid gerangschikt in de onderstaande vijf pijlers.

Het groenbeleidsplan bevat vijf pijlers

- **Duurzaam bomenbeleid:** dit houdt in dat we bomen zodanig onderhouden dat ze gezond kunnen groeien en oud worden.
- **Behouden en waarborgen van onze groene gemeente:** door voldoende aandacht aan het behoud van het groen te besteden, versterken we de identiteit en herkenbaarheid van de gemeente.

- **Veel groen nodigt uit tot bewegen en zorgt voor een gezondere leefomgeving.** Het groen heeft dus een positieve uitwerking op onze gezondheid.
- **Groen heeft een positief effect op alles wat groeit en bloeit:** dit bevorderen we door o.a. aangepast maaibeheer (o.a. later maaien van de grassen) en bloemrijke bijen- en vlinderlinten aan te brengen.
- **We vergroten de oppervlakte van het groen** waardoor we nog meer profijt hebben van de schaduwwerking van bomen en de bufferwerking en infiltratie van regenwater. Hiermee spelen we in op de effecten van de klimaatverandering.

Betrekken inwoners bij het groenbeleidsplan

We hebben ervoor gezorgd dat we de inwoners betrekken bij het nieuwe plan, zodat het nut en de noodzaak van het nieuwe plan bekend is bij het brede publiek. Wij hebben hiertoe twee participatiebijeenkomsten gehouden met de bewoners.

Verder nodigen wij de bewoners uit om een bijdrage te leveren aan een groen en duurzaam Bergen want uiteindelijk is het publieke groen niet alleen van de gemeente maar van ons allemaal.

Wethouder

2.1 Wat is de aanleiding voor dit groenbeleidsplan?

Dit nieuwe groenbeleidsplan is noodzakelijk om te komen tot een samenhangend en geactualiseerd beleid voor de gemeente Bergen. De bestaande plannen zoals Groenstructuurplan Bergen 1994, Schoorl 1998 en Egmond 1999 vertonen deze samenhang niet en zijn verouderd. Dit laatste geldt ook voor het Groenbeheerplan Bergen uit 2005. In februari 2016 is het Bomenbeleidsplan Bergen vastgesteld en zijn regels met betrekking tot de kap van bomen opgenomen in de APV. Dit bomenbeleidsplan is geldend beleid.

De gemeente Bergen wil met dit nieuwe groenbeleidsplan invulling geven aan het formatieakkoord 2019-2022 'Nieuw Vertrouwen' dat aangeeft dat biodiversiteit een essentiële voorwaarde is voor het behoud van een gevarieerd landschap en een vitale flora en fauna in de gemeente Bergen. De actiepunten die hieruit voortvloeien vormen voor het nieuwe groenbeleidsplan de basis. Het groenbeleidsplan geeft de groenstructuur aan en biedt een kader voor het groenbeheer. Actuele thema's hierbij zijn beeldkwaliteit, ecologisch bermbeheer, onkruidbestrijding, versterken van de bestaande landschappelijke kwaliteiten en het betrekken van inwoners. De ambities waren in het verleden met name gericht op het bomenbeleid en er was te minder aandacht voor het overige groen. Daarnaast zijn actuele ontwikkelingen van belang zoals verhoging van de biodiversiteit en maatregelen om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan. Het klimaatakkoord van 28 juni 2019 geeft kaders die in dit plan zijn opgenomen.

2.2 Wat is het doel?

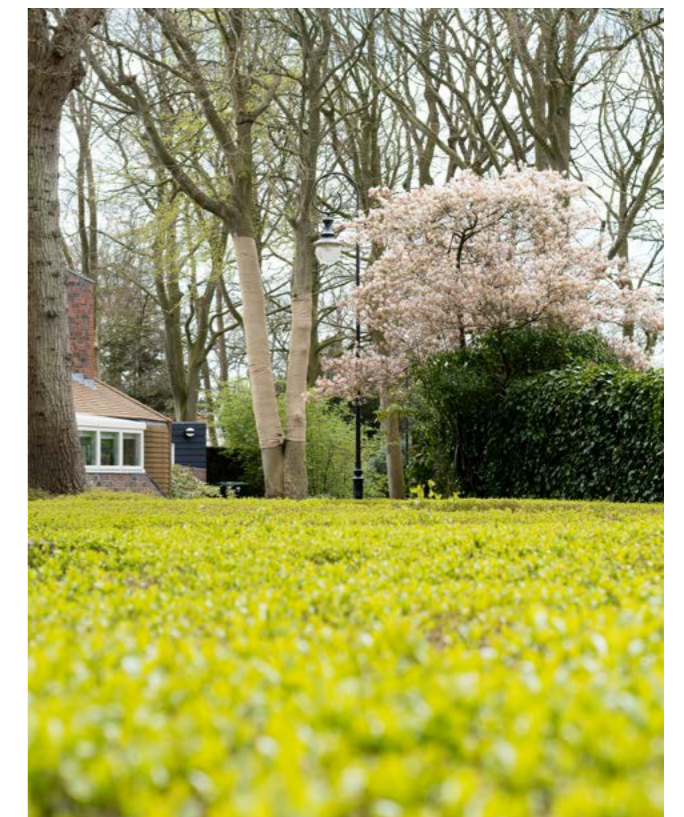
Het doel van dit beleidsplan is het beschrijven van de visie en ambities voor het openbare groen. Dit beperkt zich tot het openbaar groen en de bomen in de dorpskernen. Deze visie en ambities worden uitgewerkt in de thema's identiteit, gezondheid, biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Het geeft richting aan stedelijke vernieuwing en het gemeentelijk groenbeheer en biedt aanknopingspunten bij vraagstukken op het gebied

van ruimtelijke ordening. Ook wordt in het plan aandacht geschonken aan de rol van de bewoners bij inrichting en beheer van de openbare ruimte.

De volgende uitgangspunten en aanbevelingen vormen de basis van dit beleidsplan:

1. SMART-geformuleerde beleidsdoelen.
2. Het beleid wordt gericht op bestaand en nieuw groen.
3. Er worden eisen gesteld voor nieuw te ontwikkelen gebieden.
4. Bevordering van intern bewustzijn binnen de gemeentelijke organisatie.
5. Betrek bewoners bij de nieuwe ontwikkelingen in het groen.
6. Financiële onderbouwing van de ambities.
7. Het beleidsplan geldt voor een periode van 10 jaar.
8. Monitoring van de gestelde ambities.

Alle ambities en doelstellingen worden elke twee jaar geëvalueerd. Indien nodig worden deze in het beleidsplan bijgesteld.

2.3 Belang van openbaar groen

De gemeente Bergen heeft een groene uitstraling en deze is beeldbepalend en vormt mede de identiteit. De diversiteit aan groen in de dorpen en het omliggende landschap vormen een waardevol geheel en dient te worden bewaard en versterkt. Het groen heeft een aantal belangrijke functies zoals een bijdrage leveren aan biodiversiteit, waterberging en verkoeling. Daarnaast nodigt groen uit tot beweging en brengt mensen samen. Het groen zorgt voor schonere lucht en een aantrekkelijke omgeving voor inwoners, bedrijven en toeristen.

Openbaar groen en -water hebben ook een directe economische waarde. De waardestijging varieert van 4% tot 12%, afhankelijk van de ligging van een woning en het type water of groen. Naar schatting zijn kopers bereid gemiddeld 7% meer te betalen voor hun woning als deze direct grenst aan openbaar groen of water.

De oppervlakte grasland, zoals bermen, gazons en oevers bedraagt ca. 120 ha. Het bosplantsoen beslaat een oppervlakte van ca. 26 ha. Heesters, vaste planten en rozen nemen een oppervlakte in van 16 ha. en hagen 1.5 ha. Het aantal straat- en laanbomen bedraagt ca. 17.400 stuks

2.4 Participatie

Online platform

De gemeente vindt het van groot belang om de inwoners bij het groenbeleid te betrekken. De gemeente heeft om deze reden de thema's en ambities voorgelegd aan de bewoners via het platform 'ik denk mee over Bergen'. Via het platform is aan de hand van vragen informatie opgehaald bij de inwoners.

Participatieavonden

Er zijn twee avonden georganiseerd. Eén voor Bergen en één voor Schoorl en Egmond. De bedoeling van deze avonden was input te verkrijgen over de thema's en ambities. De input is beoordeeld en is, waar mogelijk, meegenomen in het beleidsplan.

2.5 Monitoring

Op dit moment wordt elk twee jaar een tevredenheidsonderzoek in de gemeente Bergen gehouden. In dit onderzoek wordt ook het groen betrokken. Daarnaast zal elk jaar monitoring van de gestelde (natuur)doelen plaatsvinden op basis van doelsoorten. Jaarlijks een minimale monitoring op basis van twee doelsoorten (bijen en vlinders) en vierjaarlijks een brede monitoring op meer doelsoorten. Voor het aantal gemeentelijke* bomen vindt monitoring plaats om te bepalen of het aantal niet onder de 17.400 stuks uitkomt. Ook wordt gemonitord op kwaliteit. Het boombeheer zal zich meer richten op professionalisering en duurzaamheid.

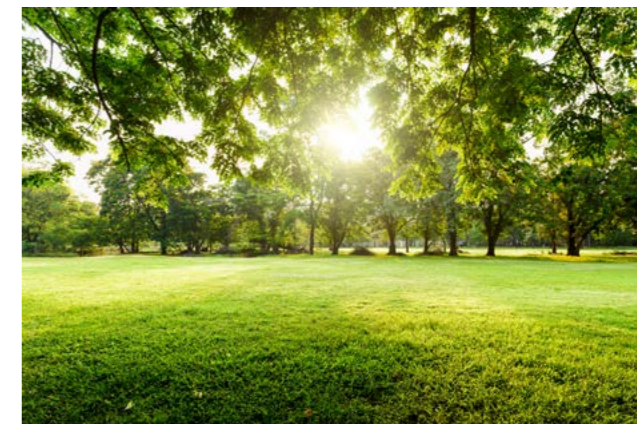
3.1 Visie

In het formatieakkoord van 2019-2022 is de basis voor het beleid vastgelegd, namelijk het centraal stellen van de biodiversiteit. Actiepunten zijn het stimuleren van biodiversiteit op gemeentelijke grond, in het water en particuliere tuinen (biodiverse tuinaanleg en ontmoedigingsbeleid verstening van tuinen) waarbij aandacht is voor insectvriendelijke beplanting en gerichte informatievoorziening rondom klimaatadaptie en de gevolgen van bestrating van de tuin. Bestaande bomen dienen integraal deel uit te maken van duurzaamheidsbeleid en ruimtelijke ordeningsplannen.

Gezien bovenstaande wordt de nadruk gelegd op het versterken van het groene karakter van de gemeente en verhoging van de biodiversiteit. Hierbij ligt de nadruk op kwaliteit van het groenbeheer, klimaatbestendigheid, klimaatadaptieve maatregelen en burgerparticipatie.

Het beheer van het bomenareaal wordt volledig gericht op het behouden van de huidige hoogwaardige groene openbare ruimte, de kwaliteit van de bomen en het versterken van het areaal.

Het beheer van het groen moet van goede kwaliteit zijn en moet leiden tot een mooie en afwisselende groenstructuur waarmee een hoge biodiversiteit bereikt kan worden. Dit betekent dat de groenvoorzieningen natuurvriendelijk worden beheerd.

De keuze voor bomen en planten wordt gestuurd door de klimaatverandering en nieuwe soorten moeten klimaatbestendig zijn. Er worden alleen soorten aangeplant die goed zijn aangepast aan de omgeving en die tegen droogte kunnen. Voorgaande betekent dat we inspelen op nieuwe trends en inzichten bij de inrichting van groengebieden en nieuwe soorten toepassen die bestand zijn tegen klimaatverandering.

In het klimaatakkoord van 28 juni 2019 is als centraal doel opgenomen om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% en, indien mogelijk op basis van nadere afspraken, met 55% in 2030 terug te dringen. In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is vastgesteld dat Nederland de ambitie heeft om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn. Ook wordt verwezen naar het ambitiesdocument programma Klimaat en meer specifiek naar de pijler klimaatadaptie van de gemeente Bergen. In het kader van dit plan sluiten wij aan bij een aantal doelstellingen die zijn opgenomen in het klimaatakkoord en DPRA en het ambitiesdocument. Deze worden verder in dit plan beschreven en uitgewerkt.

Ook bieden nieuwbouw- en renovatieprojecten een kans om meer natuur in de wijken te krijgen. Naast het bepalen van waardevol groen en het opnemen in de plannen, liggen er mogelijkheden voor uitbreiden van natuurwaarden en creëren van verbindingen. Wegversmalling biedt meer kansen voor vergroening en natuur-inclusief bouwen draagt bij aan biodiversiteit door het vergroten van nestplaatsen en behouden van bestaande natuurwaarden. Dit geldt ook voor het aanbrengen van voorzieningen voor oeverzwaluwen en nestkasten. Het verbinden van aanwezige groenparels door linten en het aanleggen van nieuwe groenparels is van belang voor de vergroting van de leefruimte voor flora en fauna. Bij de inrichting wordt, indien mogelijk, streekeigen beplanting toegepast.

Het versterken van het groene karakter van de gemeente doen we samen met de inwoners. Bij herinrichting en nieuwbouw wordt samen met de inwoners naar de beste oplossingen gezocht om het groen en andere functies in te richten. Het groen moet integraal worden meegenomen indien (her)inrichting aan de orde is.

3.2 Ideaalbeeld 10 tot 20 jaar

- De groene buitenruimte heeft een hoge kwaliteit. Dit geldt voor het onderhoudsniveau als voor de biodiversiteit.
- Er is een hoge biodiversiteit binnen de kernen. Dit betekent dat er verschillende biotooptypen binnen de kernen voorkomen zoals bosjes, struweel, kruidenvegetaties langs bos/struweelranden en water.
- Bovenstaande betekent meer broed- en voedselgelegenheid voor bijen, vlinders en andere insecten. Meer schuil- en broedgelegenheid voor vogels. Aansluiten bij Idylle Vlinderstichting en motie blij met de bij.
- Er is een vitaal bomenbestand dat wordt versterkt en beschermd.
- Ecologische verbindingen worden versterkt zodat dieren zich kunnen verplaatsen binnen de kernen en van de kernen naar het buitengebied en vice versa.
- Regelmatige monitoring en dit kenbaar maken aan de inwoners van de gemeente.

3.3 Ambities per thema

Onderstaand worden de ambities per thema uitgewerkt. Deze uitwerking geeft aan waar we in het kader van het groenbeleid op in gaan zetten.

3.3.1 Ambities bomen

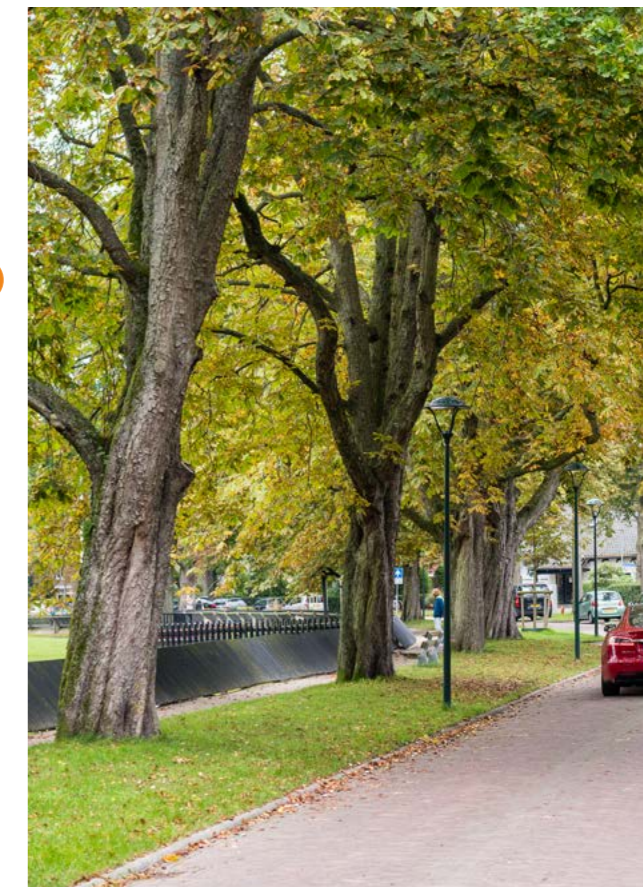
De ambities voor de bomen komen uit het bomenbeleidsplan 2015-2024. (zie ambities bomenbeleidsplan en extra ambities).

In de komende planperiode wordt de aandacht gericht op het in stand houden en het versterken van het bomenareaal. Voor dit doel zijn zeven ambities geformuleerd, te weten: de eerste ambitie is dat in principe geen gezonde bomen worden verwijderd, ook niet vanwege overlast.

De tweede ambitie is dat lanen blijven bestaan uit inheemse soorten of cultuurvariëteiten hiervan en de groene ruggengraat vormen van het stedelijk gebied.

De derde ambitie betreft het professionaliseren en verduurzamen van het beheer. Door planmatige opzet van het jaarlijkse onderhoud kan efficiëntiewinst worden geboekt, zodat de huidige bezetting van de wijkteams het beheer voor een deel zelfstandig kan uitvoeren. Door het onderhoud nog meer te richten op het eindbeeld van de bomen, kan de duurzaamheid van het beheer en de kwaliteit van de bomen worden vergroot. De huidige bezetting is echter niet voldoende en externe inhuur is noodzakelijk. Daarnaast zal de boomveiligheidscontrole gaan van vijf naar 3 jaar. Goed hulpmiddel is het, door alle BUCH-gemeenten, aangeschafte Handboek Bomen van Het Normeninstituut Bomen. Ook kan in bepaalde situaties en voor bepaalde werkzaamheden de hulp worden ingeroepen van vrijwilligers en studenten van het Clusius college uit Alkmaar of Heerhugowaard, mits mogelijk binnen de ARBO-regels. Het zal hierbij gaan om lichte snoeiwerkzaamheden zoals bijvoorbeeld het snoeien van knotwilgen.

De vierde ambitie is het laten participeren van bewoners en belangengroeperingen bij het beheer van het bomenareaal. Dit doen we door bewoners en belangengroeperingen te betrekken en te informeren bij groot onderhoud en reconstructiewerkzaamheden onder andere door inloopbijeenkomsten en enquêtes. Er is geen sprake van een vaststaand model met methoden die bij BOR worden toegepast. Bij programma Steenbreek worden de burgers actief betrokken bij de vergroening van hun tuinen en vindt elk jaar een wijksafari plaats.

De vijfde ambitie is het beschermen van de monumentale bomen en groenparels. Hierbij wordt ook gekeken naar de samenhang met de bescherming van rijksmonumenten. Oude bomen met grote cultuurhistorische, dendrologische en/of ecologische waarde worden op de lijst met monumentale en bijzondere bomen gezet. Deze lijst bestaat uit monumentale bomen uit het landelijke register en de monumentale en bijzondere gemeentelijke en particuliere bomen.

Onder monumentaal wordt hierbij verstaan bomen gelijk of ouder dan 80 jaar. Voor bijzonder bomen geldt een leeftijdsgrens van 50 jaar of ouder. Dit zijn de toekomstbomen die samen met de monumentale bomen de basis vormen van de groenstructuur in de gemeentelijke kernen.

De zesde ambitie is dat monumentale bomen en bomen met een diameter vanaf 20 cm worden beschermd in de APV. Deze bescherming is inmiddels geregeld door opname in de APV. De aanwijzingscriteria en bijbehorende toelichting zijn opgenomen in bijlage 6

Als zevende ambitie wordt genoemd dat bewoners en toeristen informatie krijgen over ons bomenbestand.

Naast de ambities die voortvloeien uit het bomenbeleidsplan worden onderstaand extra ambities beschreven. Een extra ambitie is om het aantal bomen geleidelijk te laten groeien door, in het bijzonder, in herinrichtingsplannen en nieuwbouwplannen extra bomen te planten. Dit hangt af van de locatie. Voorts wordt de herplantplicht altijd toegepast voor te kappen bomen in de openbare ruimte. 'Bij gemeentelijke en particuliere plannen is het uitgangspunt om de getaxeerde waarde van de te kappen bomen als uitgangspunt te nemen voor deze herplant indien het monumentale en bijzondere bomen betreft. Hierbij dient rekening te worden gehouden met omgevingsrechtelijke regelgeving zoals de WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). Deze getaxeerde waarde geldt ook voor illegale kap van bomen.

Daarnaast dient een boom-effectanalyse plaats te vinden voor bomen in deze plannen. Deze geeft inzicht in de conditie van de te kappen bomen. Bij gemeentelijke en particuliere plannen wordt op deze wijze een objectieve maatstaf gebruikt om de herplant te realiseren. Indien herplant op de locatie niet of deels mogelijk is dan moet het gehele bedrag of restant in een Groenfonds worden gestort. Hierdoor wordt het mogelijk om op een andere locatie deze herplant te realiseren. Om de stand van het bomenareaal te kunnen bijhouden wordt er jaarlijks een overzicht van het aantal gekapte en geplante bomen opgesteld (bomenmonitor) en ter informatie naar de raad gezonden.

Een extra ambitie is verder de versterking van het bomenareaal in de kernen om, waar mogelijk, meer bomen te planten. Het versterken van het bomenareaal ondersteunt het streven om de recreatie en het toerisme in de gemeente te bevorderen. De plannen voor het versterken van het boomareaal en het benodigde budget worden per woonkern voorgelegd aan de gemeenteraad. In de Egmondse speelt dat door iepziekte en droogte uitval van bomen en andere beplanting is voorgekomen. Aandacht is erop gericht om deze beplanting zo veel mogelijk te herstellen en te vergroten.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gestreefd wordt naar vergroting van het bomenareaal met 1% meer bomen op Nederlands grondgebied. Wij ondersteunen dit streven en zetten hierop in. Dit betekent een toename van het boomareaal met ca. 175 bomen per jaar.

3.3.2 Identiteit

Bergen is een groene gemeente. De diversiteit aan groen in de dorpen en het omliggende landschap vormt een waardevol geheel en draagt bij aan een goede leefkwaliteit van de gemeente. De gemeente kenmerkt zich door verspreid liggende kernen, omringd door een groot buitengebied, met in het westen het strand en het Noordhollands Duinreservaat, en in het oosten de open polders. Kenmerkend voor het gebied is de herkenbaarheid van het strandwallenlandschap met strandwallen, strandvlaktes, veenweidegebieden en geestgronden. Er bevinden zich duinrellen met een belangrijke ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarde. In en rond duinrellen komen verschillende planten en dieren voor, die we alleen hier aantreffen en dus kenmerkend zijn voor deze zone. De bekendste plant van duinrellen is de Klimopwaterranonkel en van de fauna is de Beekloper een aansprekende soort. De duinrellen zijn waarschijnlijk al in de Middeleeuwen, door onze voorouders aangelegd, om het drassige gebied langs de duinen te ontwateren. Het systeem heeft een belangrijke functie voor de waterhuishouding. Gezien de klimaatverandering met toenemende neerslag zijn er meer problemen met de waterafvoer en is een geïntegreerde benadering noodzakelijk. Herstel van deze reellen is belangrijk uit cultuurhistorisch en landschappelijk oogpunt en zij kunnen een ecologische verbinding vormen tussen de bebouwde kom en het buitengebied. De gemeente Bergen heeft het behoud, herstel en goed beheer van duinrellen als één van de doelstellingen geformuleerd in het Landschapsontwikkelingsplan Bergen (Gem. Bergen/Brons+Partners, 2011). De strandwallen en de binnenduinrand kenmerken zich door zandige gronden. De bodem in de gemeente Bergen kenmerkt zich voornamelijk door een variatie aan zandige gronden. In de polders komt ook zavel en klei voor. Het bomenbestand in de kernen is divers.

De in 2001 gefuseerde gemeente Bergen bestaat uit de woonkernen Bergen, Bergen aan Zee, Egmond aan Zee, Egmond Binnen, Egmond aan de Hoef, Schoorl en Groet. De kernen hebben elk een eigen karakter, onderling verbonden door natuur.

Met aan de westelijke zijde de Noordzee met het duingebied en haar bossen en aan de oostelijke zijde het uitgebreide polderlandschap. De Egmondse onderscheiden zich door de bollenteelt op de voormalige geestgronden. Daarnaast kennen de drie Egmondse dorpskernen ieder hun eigen karakteristiek, zoals de bouwlandjes in de Wimmenummer duinen in Egmond aan Zee, als herinnering aan het visserijverleden, de Abdij van Egmond in Egmond-Binnen en de geschiedenis van kasteel Egmond, waarvan de fundamenten liggen in het Slotpark in Egmond aan den Hoef.

Er is weinig groen in Egmond. Daarom is behoud en ontwikkeling van het groen in de kernen die zich dicht bij zee bevinden een uitdaging door de invloed die de zeewind uitoefent op het aanwezige groen.

In Bergen staat de geschiedenis van Het Oude Hof, Kranenburgh en het Parnasiapark (Bergen aan Zee) centraal. In Bergen en Schoorl is veel groen aanwezig. Zo zijn er bijvoorbeeld mooie karakteristieke beukenlanen. Daarnaast zijn er grote particuliere percelen waarop zich ook mooie boombestanden bevinden.

Ambities

- Het groene karakter binnen en tussen de dorpen dient behouden te blijven en binnen de mogelijkheden versterkt.
- Door opvallende accenten door kleur en vorm op bijzondere en belangrijke locaties

wordt de beeldkwaliteit van het groen en de openbare ruimte versterkt.

- Het uitgangspunt is dat groen behouden dient te blijven en waar mogelijk te versterken. Indien groen moet verdwijnen dan wordt dit gelijkwaardig gecompenseerd.
- Voor het onderhoud van het openbaar groen geldt niveau B van de kwaliteitscatalogus openbare ruimte (KOR). Dit kwaliteitsniveau moet gemeente-breed behaald worden, waarbij minimaal 95% jaarlijks op beeld moet zijn.
- Duurzaam groenbeheer op basis van natuurlijke ontwikkeling en zonder ingrijpen met chemische middelen. Tevens uitvoering van het onderhoud met duurzaam materieel, zoveel mogelijk elektrisch en zonder uitstoot van CO₂. Binnen 3 jaar moet al het motorisch handgereedschap vervangen zijn door een elektrisch alternatief.
- Vergroenen van de kustdorpen.

3.3.3 Gezondheid

Uit onderzoek blijkt dat groen, zoals parken, uitnodigt tot bewegen. Daarnaast zorgt groen voor een gezondere leefomgeving door opname van fijnstof, vermindering van hittestress door schaduwwerking en geluidsdemping. Uit onderzoek is gebleken dat bewoners zich beter voelen in een omgeving waarin zich veel groen bevindt. Ook voor kinderen is het van groot belang dat zij kunnen

spelen in het groen. Groengebieden zijn van belang voor lokale verkoeling. Voor goed gebruik van deze gebieden dienen zij op loopafstand (200-330 m) van de bewoning te liggen.

Ambities

- Verdere uitbreiding van parken, recreatiegebieden en openbaar groen en uitbreiding van gebruiksmogelijkheden. Per jaar streven naar 500 m² extra openbaar groen. Deze ambitie komt boven het groen dat wordt aangelegd bij nieuwbouw en ruimtelijke ontwikkelingen.
- Bij nieuwbouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een richtgetal van 75 m² groen per woning, zoals aangegeven in de Nota Ruimte van het Rijk. Dit richtgetal is te realiseren in buitenstedelijke ontwikkelingen. In het centrum is deze richtlijn een wens maar is niet altijd realiseerbaar. Verder geldt een richtgetal van één boom per vijf woningen die tot volle wasdom kan komen.
- Stimulering vergroening van schoolpleinen. Waarbij jaarlijks één schoolplein vergroend gaat worden.

3.3.4 Biodiversiteit

De verscheidenheid aan planten- en diersoorten is biodiversiteit. Verschillende diersoorten hebben leefgebieden en deze worden ecosystemen genoemd. De leefgebieden van bepaalde soorten staan in Nederland onder druk zoals de achteruitgang van bijen- en vlindersoorten. Deze achteruitgang heeft consequenties voor bestuiving van gewassen en heeft om deze reden ook een gevolg voor de economie. Daarnaast hebben groengebieden een waarde uit zichzelf en kunnen de inwoners hiervan genieten.

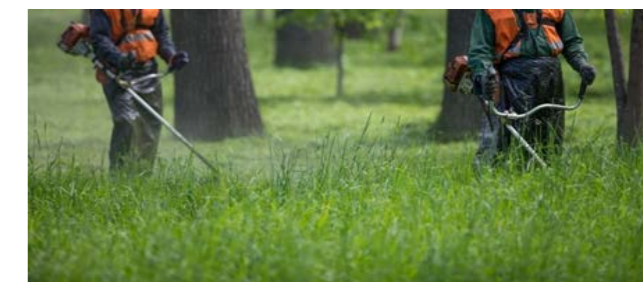
Het formatieakkoord 2019-2022 'Nieuw Vertrouwen' geeft aan dat biodiversiteit een essentiële voorwaarde is voor het behoud van een gevarieerd landschap en een vitale flora en fauna in de gemeente Bergen. Een aantal uitgangspunten zijn onderstaand geformuleerd:

Meer biodiversiteit in de bebouwde kom: In Bergen zijn er meer mogelijkheden dan in de andere kernen om meer biodiversiteit te ontwikkelen. Hierbij staat centraal vergroening van de openbare ruimte en extensivering van beheer zoals later maaien en de aanleg van bloemrijke gebieden. Hierbij worden, indien mogelijk, streekeigen soorten toegepast.

De bestaande *groenparels* blijven behouden en worden door middel van linten, voor zover mogelijk, aan elkaar gegeren.

Het *gemeentelijk beheer* wordt zodanig aangepast dat er meer ruimte voor natuur ontstaat. Dit betekent dat het regelmatig klepelen van de vegetatie en de resten te laten liggen niet meer wordt toegepast. Een uitzondering zijn bijvoorbeeld

percelen waarbij de veiligheid in het geding is zoals zichthoeken en randen. In de overige percelen wordt later gemaaid en het vrijkomende maaisel afgevoerd. Dit leidt tot verdere vershraling van de bodem. Ook wordt zonering in het maaien aangebracht zoals het later maaien van randen van 1,5 m breed naast waterlopen. Dit geeft schuilmogelijkheden en nestgelegenheden voor (water)vogels.

Extensief maaibeheer* bestaat uit 1 of 2 keer per jaar maaien. Onder extensief maaien vallen verschillende werkwijzen van technisch maaien tot ecologisch maaien. Technisch maaien is gericht op maaien van bermen en taluds. Natuurtechnisch maaien is gericht op ontwikkelen van de natuurwaarden en de biodiversiteit door gefaseerd maaien en maaisel tijdelijk laten liggen om zaden uit het maaisel te laten vallen. De ecologische potenties van het betreffende perceel zijn hierbij leidend. Regelmatige beoordeling van ecologische potenties kan leiden tot het uitbreiden van het ecologisch maaien.

**Voor het ecologisch maaien worden de richtlijnen van Kleurkeur van de Vlinderstichting toegepast. Kleurkeur omschrijft kwaliteitseisen die een goede uitvoering van ecologisch bermbeheer waarborgen. De richtlijnen van kleurkeur worden een onderdeel van het uitbesteden van de maaierwerkzaamheden.*

Schapebegrazing wordt op sommige graspercelen toegepast en gehandhaafd. Naast ruigere natuur draagt begrazing van schapen bij aan de beleving van het landschap en heeft ook een cultuurhistorische betekenis. Schapebegrazing draagt beperkt bij aan de biodiversiteit. Schapebegrazing zorgt voor draagvlak voor extensief maaibeheer.

Zoals aangegeven bestaat de gemeente Bergen uit meerdere kernen met zijn eigen karakteristieken. Dit betekent dat oplossingen voor de verhoging van biodiversiteit ook verschillend kunnen zijn. Deze oplossingen worden per kern en samen met de bewoners uitgewerkt.

Bij nieuwe ontwikkelingen, zoals nieuwbouwprojecten, is aandacht gewenst voor de natuur. Nieuwbouw kan kansen bieden voor de natuur zoals natuurinclusief bouwen, ecologisch beheer van vijvers en waterlopen, pluktuinen en voorzieningen voor oeverzwaluwen en ijsvogels. Ook nestkastjes kunnen een belangrijk rol spelen bij de vergroting van nestgelegenheden voor vogels en vleermuizen. Het handboek van de gemeente Amsterdam voor natuurinclusief bouwen geeft hiervoor heel duidelijk richtlijnen. In de gemeente Amsterdam mag een ontwikkelaar kiezen welke maatregel hij uitvoert bij nieuwbouw. Er moeten drie natuurinclusief ideeën worden toegepast binnen een ontwikkeling. Wij zullen dit handboek als uitgangspunt nemen bij natuurinclusief bouwen.

Monitoring dient plaats te vinden. Aangehaakt kan worden bij de tweejaarlijkse tevredenheidstoets. Ecologische toets kan elk jaar plaatsvinden aan de hand van doelsoorten zoals bijen en vlinders.

Ambities

- Behouden van aanwezig groen en verder versterken van de waarde(n) ervan voor de biodiversiteit. Voor natuurtechnisch maaien

werken volgens de richtlijnen van Kleurkeur van de Vlinderstichting. Deze maatregelen dragen bij aan een aantrekkelijke omgeving voor fauna, zoals vlinders en bijen.

- Versterken van natuurbeleving. Binnen 3 jaar ontwikkelen van een natuurwandeling en/ of bomenroute.
- Ca. 12 kilometer aan gazonranden langs waterlopen en bosplantsoen omvormen naar extensieve randen die gefaseerd gemaaid worden. Doel is om jaarlijks 20% van deze randen om te vormen met een maximum van 80% van het totale areaal, omdat er ook locaties zijn waar dit niet gewenst is.
- Natuurvriendelijk inrichten van nieuwe gebieden (groenparels), waarbij uitgegaan wordt van minimaal twee groenparels per jaar.
- Jaarlijks 50 nestkastjes ophangen of uitgeven aan inwoners.
- Voor zover mogelijk het toepassen, waar mogelijk, van streek- en landschapseigen beplanting bij renovaties en nieuwe ontwikkelingen.
- Aanbrengen van meer variatie in het groen (soorten, vorm, seizoen en beleving).
- Groen dat moet verdwijnen wordt op gelijkwaardige wijze gecompenseerd.
- Behouden van de (beheer-)kwaliteit van het groen en handhaven en uitbreiden van het natuurvriendelijk beheren van het groen.
- We zetten in op het vergroten van het groenbewustzijn en het stimuleren van bewonersinitiatieven.

Vanuit de Hogeschool Amsterdam is onderzoek gedaan naar de "Hittebestendige Stad". Op basis van het onderzoek is een Coolkit (bijlage 3) gemaakt die zich richt op de mogelijke maatregelen in de buitenruimte. De CoolKit is speciaal ontwikkeld voor ontwerpers van de ruimtelijke omgeving. De CoolKit is bedoeld om de belangrijkste handvatten voor het ontwerp van een hittebestendige stad aan te reiken en te visualiseren, zodat ze één op één kunnen worden toegepast in de dagelijkse praktijk.

3.3.5 Klimaatbestendigheid

Het klimaat verandert. Het wordt natter, heter en er zijn langere droge periodes. Stortbuien en langdurige neerslag veroorzaken wateroverlast. Hitte veroorzaakt uitzettingsproblemen bij spoorwegen en andere infrastructuur. Ook raakt hitte de gezondheid van kwetsbare mensen zoals ouderen, longpatiënten en jonge kinderen. Het is van belang dat de kernen in Bergen zich aanpassen aan het veranderende klimaat.

Om de effecten van klimaatverandering zoals hevige regen, langdurige droogte en meer warme/tropische dagen op te vangen zijn maatregelen noodzakelijk om de nadelige effecten te verminderen. Klimaatbestendigheid betekent dat overlast wordt beperkt of verminderd. Groen kan in belangrijke mate bijdragen aan de vermindering van de opwarming en bufferen van een overschot aan regenwater.

Er is op basis van de klimaatatlas van Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HhNK) gekeken naar de effecten van hittestress en wateroverlast in de gemeente. Op basis van dit onderzoek is een hitte- en wateroverlastkaart bepaald. Duidelijk is dat in gebieden met veel groen de temperatuur lager is dan in gebieden met weinig groen. Ook hebben de gebieden met meer groen dan verharding minder problemen met wateroverlast. Het is dus van belang om voldoende groengebieden aan te leggen die tevens een functie hebben als koeltegebieden. Uit onderzoek is gebleken dat deze niet verder dan 200-300 afstand van de woningen moeten liggen om goed gebruikt te kunnen worden.

Ambities

- Bij renovaties en nieuwe ontwikkelingen gebruik van de Coolkit voor bepalen ontwerp oplossingen om hittestress te voorkomen.
- Bufferen, vertragen en infiltreren regenwater. Bij nieuwe projecten klimaatadaptie onderdeel maken van het ontwerp.
- Toepassen klimaatbestendig groen en verlagen van plantvakken, zodat afwatering naar de plantvakken mogelijk is. Tevens kijken naar mogelijkheden voor vervangen van stenen door meer groen aan te leggen.
- Inrichtingsmaatregelen, zoals koeltegebieden, moeten bijdragen aan vergroten van de biodiversiteit en verwijderen van barrières voor fauna.

4.1 Hoofdgroenstructuur

Parken en recreatiegebieden

De hoofdgroenstructuur vormt een verbinding tussen het groen in de kernen en het buitengebied en werkt als een ecologische zone. Zij bestaat onder meer uit doorgaande groenstructuren, parken en recreatiegebieden. Soms bestaan ze uit een combinatie van water en groen.

De gebruiksmogelijkheden voor parken en recreatiegebieden worden verbreed. Zij dienen bij te dragen aan biodiversiteit, uit te nodigen tot meer bewegen en spelen maar zij dienen er ook mooi uit te zien door het aanbrengen van gevarieerde en duurzame beplanting. Dit betekent dat sommige delen, zoals speelvelden, intensief worden beheerd en andere delen extensief worden beheerd zodat dier- en plantensoorten zich op deze locaties kunnen ontwikkelen. Het beeld wordt sterk verbeterd door het aanbrengen van klimaatadaptieve beplanting met specifieke kenmerken zoals mooie bloemen, aantrekkelijke boomvormen en bomen en groen te planten die een groot deel van het jaar bloeien. Ook kunnen heesters en bomen tot een meer aantrekkelijk gebied leiden en vormen zij een voedselbron en schuilgelegenheid voor vogels, amfibieën en kleine zoogdieren.

Het streven is om delen van de hoofdgroenstructuur met elkaar te verbinden door barrières op te heffen en het groen aaneen te sluiten. Barrières zijn knelpunten zoals ontbrekende groenstructuren en fysieke barrières als bijvoorbeeld drukke wegen.

4.2 Natuurstructuur

De natuurstructuur bestaat uit natuurlijke gebieden met hun onderlinge verbindingen. Groenparels worden specifiek voor de natuur aangelegd. Daarnaast kunnen zij een beperkte recreatieve functie hebben. De verbindingen kunnen bestaan uit groenstroken met extensief gemaaid gras, bosplantsoen en bomen. Zij vormen de corridors waardoor fauna zich kan bewegen tussen de groengebieden en ook vanuit het buitengebied naar de kernen toe en omgekeerd. Dit betekent dat deze corridors behouden en ontwikkeld moeten worden. Voor gras betekent dit meer extensief

beheer willen zij waarde hebben als corridor voor bijen en vlinders. Ook behoud en ontwikkeling van bomen en bosplantsoen staat voorop. Bij bos en bosplantsoen betekent dit de ontwikkeling van mantel- en zoomvegetatie.

4.3 Groene en blauwe verbindingen

Het verbinden van groen en blauw is van groot belang. Niet alleen als verbindingzone voor vlinders en bijen maar ook voor amfibieën. Een specifiek element wat karakteristiek is voor de gemeente Bergen zijn duinrellen. In en rond duinrellen komen verschillende planten en dieren voor die gebonden zijn aan dit landschapselement. Herstel van deze verbindingen vanuit het buitengebied richting de bebouwde omgeving heeft een hoge ecologische en beeldbepalende waarde. Ook willen wij de ecologische potenties verhogen door zones langs waterlopen en vijvers extensief te beheren.

4.4 Bomenstructuur

Bomen zijn belangrijk. Zij vormen in belangrijke mate de structuur van de omgeving. Zij spelen een rol bij de begeleiding van het verkeer en hebben een belangrijke functie voor de natuur. Zij bieden nestgelegenheid aan vogels en vormen voor deze soorten ook een belangrijke voedselbron. Ook bieden zij een structuur voor de vliegroutes van vleermuizen. De gemeente Bergen streeft naar de instandhouding en ontwikkeling van een robuuste en duurzame bomenstructuur. Indien laan- en straatbomen verdwijnen door ziekte, storm of bouwplannen dan worden deze gecompenseerd. De basis voor het beleid is dat gezonde bomen niet worden gekapt.

Soortkeuze van de bomen wordt bepaald door de locatie en de grondsoort. Inheemse soorten worden bij voorkeur gebruikt in de hoofdstructuur en in natuurzones. In het buurtgroen worden soorten toegepast met een hoge belevingswaarde. Door de klimaatverandering is het van belang soorten te gebruiken die klimaatbestendig zijn en weerstand tegen ziekten hebben.

Monumentale bomen worden beschermd door deze te plaatsen op een monumentale bomenlijst

en kaart. Deze geldt zowel voor gemeentebomen als particuliere bomen en voor deze bomen is een kapvergunning nodig. Aan deze kapvergunning zijn extra afwegingscriteria verbonden naast de criteria die gelden voor de generieke kapvergunning voor bomen met een doorsnede van 20 cm of meer. Op dit moment wordt deze lijst ontwikkeld.

4.5 Buurtgroen

Het groen in de buurten is van groot belang voor de identiteit van een wijk of straat. Voor inwoners is dit groen van groot belang en zorgt voor beleving en woongenot. Dit betekent dat wij streven naar gevarieerd groen met een hoge belevingswaarde. Deze beleving wordt gevormd door bloeiende bomen en struiken die in elk jaargetijde iets te bieden hebben. Ook bladkleur, bessen en vorm van bomen dragen bij tot een hogere belevingswaarde van het groen. Bij nieuwe aanplant worden de bewoners betrokken bij de soortkeuze. Nagestreefd wordt een duurzame beplanting waarbij gezorgd moet worden voor een goede inrichting en de juiste boom of plant op de juiste plaats.

De gemeente ondersteunt initiatieven vanuit de buurt, zoals minder verstening van tuinen en de aanleg van pluk- en moestuinen. Bij dit laatste vraagt de continuïteit van het onderhoud door vrijwilligers onze aandacht. De aanleg van lokale moes- en pluktuinen sluit aan op de doelstelling in het Klimaatakkoord dat zich richt op vermindering van de CO₂-voetafdruk door meer consumptie van groente en fruit en meer eiwitten op plantaardige basis.

4.6 Snippergroen

Regelmatig krijgt de gemeente vragen van burgers om gemeentelijk groen over te nemen. Het gaat hierbij voornamelijk om snippergroen dat in verband met grootte en ligging niet goed kan worden beheerd is door de gemeente. Een groot maatschappelijk belang, zoals nutsvoorzieningen, kan echter ook leiden tot verkoop van groen. Het is 'verkoop' en geen huur of beheer. Indien een verzoek wordt ingediend dat afwijkt van genoemd uitgangspunt dan wordt dit altijd integraal afgewogen door de verantwoordelijke afdeling(en).

Om de beoordeling objectief te laten verlopen worden de volgende criteria gehanteerd. Groen wordt niet verkocht wanneer:

- Het onderdeel uitmaakt van de groenstructuur zoals aangegeven op de kaarten in bijlage 5 van dit groenbeleidsplan);
- Herinrichtingen te verwachten zijn;
- Kabels en leidingen aanwezig zijn;
- Uitgifte leidt tot niet beheerbare of versnippering van groenstroken;
- De naastgelegen grond geen eigendom is van de aanvrager;
- De kwaliteit van het groen in de gemeente wordt aangetast en het groen een functionele of visuele waarde heeft zoals onderstaand benoemd:

- o Infrastructureel groen zoals zichthoeken en begeleiding langs wegen, fiets- en voetpaden.
- o Parken, plantsoenen, speelterreinen en parkeerplaatsen. Het groen heeft hier een beschermende en aankledende functie. Vaak is het een buffer- of uitloopzone.
- o Ecologische verbindingzones (inclusief stepping stones). Dit is groen dat door planten en dieren gebruikt wordt om van het ene geschikte leefgebied in het andere te komen. Het kan gaan om lijnen puntelementen (stapstenen). Het gaat ook om groen dat flora en fauna vanuit het buitengebied tot in de bebouwde kom kan laten doordringen.
- o Openbaar groen dat grenst aan waterlopen/partijen. Langs waterlopen/partijen is het zaak het beheer en onderhoud van groen zelf in de hand te houden om een aantrekkelijk beeld te behouden en eventueel toekomstige omvorming tot natuurvriendelijke oevers of ecologische verbindingzone mogelijk te laten zijn. Waterlopen kunnen ook een recreatieve functie hebben zoals vissen.
- o Openbaar groen dat belangrijk leefgebied is voor planten- of diersoorten.
- o Groene bermen. Hieronder wordt verstaan grasbermen langs wegen, met of zonder boombeplanting.
- o Openbaar groen waarin gemeentelijke bomen staan.
- o Overig openbaar groen langs openbare wegen en paden, dat beeldbepalend is voor deze wegen en paden.
- o Beeldbepalend groen in wijken: het gaat hier om groen dat voor een rustig, groen en eenvormig straatbeeld zorgt.
- o Openbaar groen waarin bijzondere landschapselementen zijn gelegen. Onder landschapselementen worden verstaan: groene elementen met een belangrijke beeld- en

Welk openbaar groen is er?

- o sfeerbepalende uitstraling en/of van cultuurhistorische waarde (niet noodzakelijkerwijs op cultuurhistorische waardenkaart staand).
- o Grasland of laag groen dat doorzicht biedt op het open polderlandschap.
- o Openbaar groen met de bestemming bos, natuur of landgoed.
- o Bosplantsoen, bosschages en structuurgroen.

4.7 Groot maatschappelijk belang

Van bovenstaande criteria wordt alleen afgeweken indien een groot maatschappelijk belang uitgifte van de grond noodzakelijk maakt.

4.8 Een passief uitgiftebeleid

Het groen in Bergen draagt bij aan de leefbaarheid en sfeer van de woonomgeving. De gemeente vindt het dan ook belangrijk de huidige hoeveelheid groen in stand te houden. Daarom wordt bij de uitgifte van snippergroen een passief uitgiftebeleid gehanteerd. Dit betekent dat burgers zelf initiatief moeten nemen wanneer ze grond van de gemeente willen kopen.

4.9 Voorwaarden na verkoop van gemeentelijke gronden

Indien tot de verkoop van gemeentelijke gronden wordt overgegaan schrijft de gemeente Bergen de toekomstige koper enkele randvoorwaarden voor door middel van een kettingbeding. Zo dient een door de toekomstig grondeigenaar te plaatsen schutting te bestaan uit levend materiaal. Andere vormen zijn mogelijk op basis van het gemeentelijke bestemmingsplan (afwijkingsmogelijkheden) en in overleg met de gemeente. Met het voorschrijven van randvoorwaarden wordt de aantasting van het straatbeeld voorkomen.

4.10 Verkoop van gronden

De verkoopwaarde van gemeentelijke gronden is gelijk aan de waarde van bouwgrond. Deze verkoopwaarde wordt jaarlijks door de gemeente Bergen vastgesteld. Externe kosten bij de verkoop zoals notariskosten en kosten voor vastlegging bij het kadaster zijn voor rekening van de koper.

5.1 Bomen

Er wordt gestreefd naar een kwaliteitsgericht bomenbeheer om bomen tot volle wasdom te laten ontwikkelen. Duurzame bomen zijn bomen die gemiddeld ouder dan 100 jaar worden. Ziektegevoelige bomen vallen niet onder het begrip duurzaam. Een stedelijke omgeving is voor bomen verre van ideaal door haar slechte groeiomstandigheden en ruimtelijke inpassing. Verstening en onvoldoende groeiplaatsinrichting eisen hun tol en kan leiden tot opkomende boomwortels en bestrating, vooral trottoirs. Dit betekent dat bomen vaak niet tot volwassenheid kunnen komen. Ook worden in het buurtgroen boomsoorten toegepast die mooi bloeien maar een beperkte levensduur hebben zoals prunussoorten. Vanuit het bomenbeleidsplan zijn een aantal aandachtspunten geborgd, te weten:

- Er is nu een goed beleidskader zoals het onderliggende plan en het Bomenbeleidsplan waardoor de inbreng vanuit de vakdiscipline voldoende is gewaarborgd.
- Er wordt nu gewerkt volgens het Handboek Bomen. Hierin staan duidelijke afspraken en randvoorwaarden voor werkzaamheden in de buurt van bomen en eisen ten aanzien van ontwerp en inrichting.
- Draagvlak voor boombeleid en beheer is vergroot door het betrekken van de bewoners bij nieuwe initiatieven.
- Er zijn nu duidelijke regels opgenomen in dit beleidsplan voor het kappen van bomen vanwege overlast en toepassing van zonnepanelen.
- Interne en externe communicatie is in dit groenbeleidsplan en het bomenbeleidsplan een speerpunt.

Op basis van dit plan en de toepassing van het Handboek bomen van het Norminstituut en daaruit vloeiende richtlijnen wordt gestreefd naar een beleid dat voldoende kaders en garanties biedt voor een duurzaam bomenbeleid. Dit betekent een goede inrichting van de plantlocatie en de juiste boom op de juiste plaats. Ook dient het groen bij ruimtelijke afwegingen de plaats te krijgen die het toekomst. Dit betekent dat bij nieuwbouw en

herinrichting het groen al in een vroeg stadium bij de planvorming betrokken moet worden. Bij herinrichting en nieuwbouw wordt gekeken naar de kwaliteit van het aanwezige groen. Streven is om waardevol groen te behouden en nieuw groen toe te voegen. Wij streven naar duidelijke kaders die handvatten bieden voor de medewerkers van de gemeente maar ook op heldere wijze met de bewoners worden gecommuniceerd.

Op bedrijventerreinen wordt de aanleg van groen gestimuleerd. Het groen geeft aan een bedrijventerrein een belangrijke uitstraling en vertegenwoordigt op deze wijze ook een economisch belang. Daarnaast voorkomt het hittestress en kan het groen een functie hebben als verbindingzone. Bij herontwikkeling of het aanleggen van nieuwe terreinen liggen hier kansen voor vergroening.

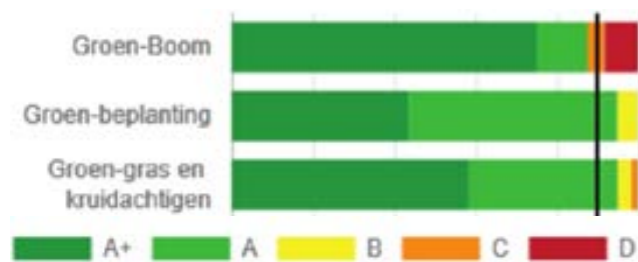
5.2 Openbaar overig groen

Het openbaar groen heeft op dit moment ambitieniveau B volgens de kwaliteitscatalogus openbare ruimte (KOR). Dit niveau willen we blijven handhaven. Wel kan de kwaliteit van het groen verder verbeterd worden door het gebruik van beplanting die goed tegen droogte kan en het aanbrengen van bodembedekkers en vaste planten. Daarnaast is het gebruik van bosplantsoen (vogelbosjes) van belang voor vogels en wordt deze beplanting behouden. In centrumgebieden wordt ingezet op groen met hoge kwaliteit en met een mooie uitstraling. Dit kan door het gebruik van sierheesters en vaste planten.

In de gemeente wordt door een extern bedrijf elk jaar gemonitord of de gewenste beeldkwaliteit (ambitie) gehaald is. In de tabel hieronder zijn de meetresultaten getoetst aan de ambitie. Dit betreft het jaar 2020.

Percentage scores per categorie

Als we de tabel in zijn geheel bekijken bestaat het grootste gedeelte uit scores die boven het ambitieniveau liggen. We kunnen hieruit afleiden dat de kwaliteit van de buitenruimte in Bergen uniform is en over het algemeen op een A en A+ niveau ligt. Het behoud van deze beeldkwaliteiten staat voorop. Aan de onderkant valt de score D op bij de bomen. Hier dient onze aandacht op te worden gericht.

Het grootste deel van het groenonderhoud wordt uitgevoerd door de eigen groendienst. In principe worden alleen het extensieve-, het natuurtechnische maaibeheer en specialistische (onderhouds)werkzaamheden uitbesteed aan derden. De eigen dienst werkt niet op basis van beeldbestekken en het gewenste beeldniveau is ondersteunend bij het bepalen van het onderhoud.

6.1 Wat is de taak van de gemeente?

De gemeente heeft een belangrijke taak om het groene karakter van de gemeente in stand te houden. Zij heeft hiertoe drie middelen in handen namelijk wettelijke kader, beleidsuitgangspunten en uitvoeringsmaatregelen zoals beheer, onderhoud, inrichting en participatie.

6.2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is de Nederlandse wet voor de bescherming van natuurgebieden (Natura 2000), soorten (flora en fauna) en bossen. Bij beheer en ruimtelijke ingrepen in het openbaar groen moet rekening gehouden worden met de Wet natuurbescherming. Er mag geen schade of hinder optreden voor natuurgebieden en plant- en diersoorten. Voor ruimtelijke inrichting en beheer worden de werkzaamheden getoetst aan de Wet natuurbescherming. Voor het dagelijks onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen gaat worden gewerkt met de goedgekeurde gedragscode 'soortbescherming voor gemeenten' van Stadswerk (bijlage 4).

Naast het werken volgens de gedragscode is bewustwording bij de eigen buitendienst van belang. Voor deze bewustwording en het gedragscodeproof werken in de openbare ruimte is de juiste kennis noodzakelijk. Voor de gemeente wordt uitgegaan van het opleiden van de opzichters en uitvoerende medewerkers. Uitvoerende medewerkers worden opgeleid voor "Wet natuurbescherming niveau 1 Bestendig Beheer". Opzichters worden opgeleid voor niveau 2.

Niveau 1: Tijdens het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden, is het noodzakelijk om alle risico's te kennen van de handelingen voor (beschermde) flora en fauna. Het is noodzakelijk te weten wanneer er in een risicovolle situatie gewerkt wordt en hoe schade aan flora en fauna voorkomen en beperkt wordt.

Niveau 2: Voor niveau 2 Bestendig Beheer leert de opzichter of uitvoerder elke onderhoudsmaatregel te managen conform de regels van de Wet Natuurbescherming. Dit wordt aantoonbaar zorgvuldig handelen genoemd.

Niveau 3: Beheerders die verantwoordelijk zijn voor het aansturen van medewerkers of externe krijgen te maken met de regels uit de Wet natuurbescherming. Met niveau 3 kunnen de regels toegepast worden op planvorming, contracten, werkprocessen en plan van aanpak.

Zorgplicht bomen

Volgens het Burgerlijk Wetboek hebben gemeenten een zorgplicht voor hun bomenbestand. In het dagelijks onderhoud betekent dit onderhoud afgestemd per boom en een regelmatige controle van alle bomen. Bij verhoogde zorgplicht wordt extra aandacht gegeven aan bomen in verband met eerder geconstateerde gebreken.

Boomveiligheidscontrole

De straat- en laanbomen van de gemeente Bergen worden één keer per drie jaar gekeurd op veiligheid, de zogenaamde boomveiligheidscontrole conform Handboek bomen 2018. Hierbij wordt op basis van de keuring beslist welke maatregel noodzakelijk is. Bomen aangemerkt als attentiebomen worden jaarlijks gecontroleerd.

6.3 Beleidsuitgangspunten

De gemeente heeft een zorgplicht met betrekking tot het behoud en verbetering van het stads- en straatbeeld door middel van hoogwaardig openbaar groen. De aanwezigheid van bomen en ander groen geeft een beeldbepalend karakter aan de dorpskernen. Bomen hebben een belangrijke functie voor het milieu. Het gaat hierbij om regulering van de temperatuur, vermindering van fijnstof en bron van insectenleven. Insecten zijn van belang als voedselbron voor vogels en voor het tegengaan van ziekten en plagen.

Door uitvoering te geven aan het bomenbeleid zorgt de gemeente voor een goede kwaliteit en kwantiteit van de bomen en daarmee een groene aanblik van de leefomgeving. Dit zijn belangrijke speerpunten in het beleid. Om dit te bereiken investeert de gemeente in nieuw en bestaand groen, onder andere door bomen te planten en te onderhouden.

Beleidsuitgangspunten bomen (bron bomenbeleidsplan 2015-2024)

In het kort worden hier de doelstellingen van het huidige bomenbeleidsplan aangegeven: De gemeente beheert haar bomen zorgvuldig en dit betekent het volgende:

- In principe worden geen gezonde bomen verwijderd, ook niet vanwege overlast. Voor beeldbepalende bomen of een bomenrij geldt dat deze bomen slechts in bijzondere gevallen gekapt, rigoureuus gesnoeid dan wel op andere wijze aangetast mogen worden. Het uitgangspunt is dat snoeien plaatsvindt conform het Handboek bomen. Dit betekent bijvoorbeeld ook dat bomen niet worden getopt bij vrij uitgroeiende bomen. De vorm van de bomen wordt bepaald door autonome groei die niet wordt belemmerd door intensieve snoei zoals toppen. Er kunnen zich echter bijzondere redenen voordoen waarbij van deze stelregel wordt afgeweken. Hierbij dient gedacht te worden aan situaties, die een gevaar kunnen vormen voor de omgeving of die schade aan onroerend goed kunnen veroorzaken.
- Lanen blijven bestaan uit inheemse soorten of cultuurvariëteiten hiervan en vormen de groene ruggengraat van het stedelijk gebied.
- Monumentale bomen krijgen extra aandacht en bescherming.
- Bewoners hebben inspraak bij vervanging of nieuwe aanplant van de bomen in hun

- straat.
- Monumentale bomen en bomen met een diameter vanaf 20 cm worden beschermd in de APV.
- Bewoners en toeristen krijgen informatie over ons bomenbestand.
- Werken rondom bomen volgens Handboek bomen.

Gezien bovenstaande wordt pas overgegaan tot het verwijderen van bomen na zorgvuldige afweging en in bepaalde situaties. Voor de verwijderde bomen worden nieuwe exemplaren geplant in de buurt of op een andere locatie in de gemeente.

Tot het verwijderen van bomen wordt overgegaan in de volgende situaties:

- In acute situaties als de veiligheid in gedrang is, bijvoorbeeld bij stormschade;
- Uit de BVC-inspectie is gebleken dat de boom onstabiel is geworden en dientengevolge moet worden verwijderd omdat de veiligheid in gedrang komt;
- Het dunnen van bomen om andere bomen meer leefruimte te geven om het eindbeeld (streefbeeld) te bereiken, gebaseerd op het beheerplan en uitvoeringsplannen;
- Het verwijderen van dode bomen (inboet) en nieuwe aanplant;
- Indien de boom gevaar oplevert en ernstige overlast veroorzaakt en andere middelen niet helpen.

kosten is dit alleen mogelijk bij zeer waardevolle bomen.

De boomveiligheidscontroleur verricht het onderzoek en stelt een rapport op met eindoordeel. Het eindoordeel wordt als advies voorgelegd aan het college van B&W of gemandateerd beheerder, op basis waarvan een besluit wordt genomen.

Uit het voorgaande vloeit voort dat de gemeente géén bomen kapt of (intensief) snoeit vanwege bladverlies van de boom en mogelijk bijbehorende gootverstopping, wortelgroei, belemmering zonlicht en de seizoensmatige aanwezigheid van vogels, rupsen, luizen en andere insecten. Een verzoek hierop gericht zal niet gehonoreerd worden.

Zonnepanelen

Het plaatsen van zonnepanelen valt ook niet onder bovengenoemde redenen. De gemeente stimuleert verduurzaming waaronder het aanbrengen van zonnepanelen op daken. Bomen hebben echter, zoals boven beschreven, een belangrijke rol voor de leefomgeving en het milieu. In afweging stelt de gemeente vast dat het kappen en snoeien van bomen geen oplossing is om een betere duurzaamheid van de leefomgeving te bereiken. Een verzoek tot kappen of snoeien van bomen ten behoeve van zonnepanelen zal om deze reden geweigerd worden.

Herinrichting

Bij herinrichting van straten en van het openbare gebied, en/of bij vervanging riolering, wordt rekening gehouden met de afzonderlijke belangen van de elementen in de openbare ruimte. Soms is het noodzakelijk om gezonde bomen te verwijderen vanwege bijvoorbeeld de aanleg van riolering of uit het oogpunt van het behoud van cultuurhistorische waarden. Het college beslist op basis van een onderbouwde afweging en informeert voorafgaand over de uitvoering.

Basis voor werken met en rondom bomen is het Handboek Bomen van het norminstituut bomen. De gemeente Bergen heeft een licentie voor het

Naast de punten uit het bomenbeleidsplan zijn een aantal extra uitgangspunten benoemd:

- Het in stand houden van het huidige boomareaal met 17.400 bomen als absolute ondergrens en daar waar mogelijk het areaal te vergroten en te versterken met in acht name van de toename van het bomen-areaal met 1% per jaar;
- Er wordt onderscheid gemaakt in hoofd-, wijk-, buurtontsluiting-, buitenwegenstructuur en woongroen;
- Bij nieuwbouwplannen en herinrichtingen uitgaan van de ambitie: "Kiezen voor bomen is kiezen voor beheerbare bomen die de mogelijkheid krijgen om oud te worden". Soms is het verwijderen of verplanten onontkoombaar. Dan wordt gecompenseerd met meerdere nieuwe bomen.

Geen kap gezonde bomen

Uitgangspunt is dat er in principe geen gezonde bomen worden verwijderd. Ook niet vanwege overlast. Een boom kan pas worden verwijderd op basis van een gedegen onderzoek naar soort en mate van overlast, de mogelijkheden om de overlast te verminderen, de plaats en de status van de boom en de stedenbouwkundige opzet van de straat/ wijk.

Uitgangspunt is om de getaxeerde waarde van de te kappen bomen als uitgangspunt te nemen voor deze herplant indien het monumentale en bijzondere bomen betreft. Daarnaast dient voor alle bomen een boom-effectanalyse plaats te vinden. Deze geeft inzicht in de conditie van de te kappen bomen. Bij gemeentelijke en particuliere plannen wordt op deze wijze een objectieve maatstaf gebruikt om de herplant te realiseren. Indien herplant op de locatie niet of deels mogelijk is dan moet het gehele bedrag of restant in een Groenfonds worden gestort. Hierdoor wordt het mogelijk om op een andere locatie deze herplant te realiseren. Daarnaast kan het noodzakelijk zijn om bomen te verplaatsen. Deze kunnen dan gestald worden bij de Nationale Bomenbank en daarna op een geschikte locatie worden herplant. Gezien de

Handboek en het Handboek is een onderdeel van het beleid. Deze dienen ook te worden opgenomen in het HIOR (Handboek Inrichting Openbare Ruimte) of vergelijkbaar document. Bij inrichting moeten de voorwaarden zoals deze in het Handboek genoemd worden technisch haalbaar zijn. Voorbeelden zijn onvoldoende ruimte zoals smalle straten en trottoirs, nabijgelegen bomen en ondergrondse leidingen.

Vier bomenposters zijn ontwikkeld om voorgaande te verduidelijken. Zie bijlage 1.

Verbindingszones

Uitgangspunt is dat verbindingszones in stand worden gehouden en, indien mogelijk, worden hersteld. Bij nieuwbouw betekent dit dat bestaande karakteristieke houtwallen en of bomenrijen in het ontwerp worden meegenomen. Dit betekent natuur-inclusief bouwen. Ook kunnen in situaties waarbij de weg of openbare ruimte te smal is om bomen of hagen te planten deze op particuliere gronden worden aangebracht. Door opname van een kettingbeding bij verkoop dient dit groen te worden gehandhaafd.

Ontwikkeling natuurwaardenkaart

De gemeente Bergen draagt op tal van momenten zorg voor de natuur op haar grondgebied. De Wet natuurbescherming stelt allerlei eisen waaraan moet worden voldaan bij beheer en bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het is van belang dat

er een onderlegger met de relevante gegevens beschikbaar is. Een gelaagde natuurwaardenkaart is een krachtig instrument om gegevens beschikbaar te hebben op het moment dat dit nodig is.

Een natuurwaardenkaart is in de basis de natuurstructuurkaart met een overzicht van de belangrijkste natuurwaarden. De kaart is continu in ontwikkeling en alle gegevens van natuuronderzoeken worden in de kaart verwerkt. Ook het monitoren op doelsoorten wordt opgenomen in de natuurwaardenkaart en zo is inzichtelijk hoe de natuurontwikkeling verloopt. Het streven is een natuurwaardenkaart te ontwikkelen die te raadplegen is voor beheer en nieuwe ontwikkelingen.

6.4 Uitvoeringsmaatregelen: beheer en onderhoud aansluiten op ambities

De gemeente voert beheer en onderhoud uit op bomen en overig groen. Om de genoemde ambities uit te voeren worden een aantal maatregelen en actiepunten voorgesteld.

Beheer en onderhoud Bomen

De speerpunten zoals deze zijn neergelegd in het Bomenbeleidsplan 2015-2024 zijn de volgende:

- Wegwerken van het achterstallig onderhoud.
- Het vervangen van bomen die op basis van BVC in aanmerking komen voor

vervanging op basis einde levensduurverwachting. De ervaring leert dat ongeveer 1% van de bestaande bomen elk jaar vervangen moet worden, dus circa 175 bomen.

- Overgang naar duurzaam- en kwaliteitsgestuurd beheer

Openbaar groen

De Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2018 (KOR) geeft de beeldkwaliteit van het groen aan en beschrijft onderhoudsniveaus voor objecten in de openbare ruimte. Per object gelden één of meer kwaliteitscriteria. Voor elk kwaliteitscriterium is een beeldmeetlat samengesteld waar met foto's, beschrijvingen en eisen het onderhoudsniveau meetbaar is gemaakt. De gemeente hanteert kwaliteitsniveau B voor het openbaar groen. Voor een aantal voorbeelden van beeldmeetlatten zie bijlage 2.

Inrichting openbare ruimte

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden de projectplannen getoetst aan de beschreven ambities. Deze inrichting moet integraal plaatsvinden en gedragen worden door de gehele organisatie.

Op weg naar een natuurvriendelijke gemeente

De gemeente stelt zich als doel de biodiversiteit te bevorderen. Dit betekent dat verschillende inrichtingsmogelijkheden bestaan om bovenstaande te bereiken. Soms kunnen eenvoudige maatregelen, zoals beplanten van boomspiegels, een belangrijk effect hebben op de biodiversiteit.

Waar richt de gemeente zich op?

De gemeente richt zich op het vergroten van de biodiversiteit bij beheer en inrichting. Soms is inrichting noodzakelijk om te komen tot een beheer dat ontwikkelingsmogelijkheden schept voor flora en fauna. Ook moeten barrières worden opgelost zodat fauna zich kan verplaatsen.

Boomspiegels

Een eenvoudige wijze om de biodiversiteit te

Hoe willen we dit bereiken?

verhogen is om boomspiegels te beplanten. Ook wordt hierdoor de infiltratie van regenwater versterkt. Hierbij wordt beplanting gebruikt dat tegen droogte kan en aantrekkelijk is voor bijen, vlinders en andere insecten. Bij oudere bomen is dit niet altijd mogelijk omdat de kans groot is dat de beplanting verdroogt.

Groenparels

Groenparels zijn gebieden die opnieuw ontwikkeld worden en door hun inrichting bijdragen aan de biodiversiteit. Het heeft de voorkeur om deze groenparels zoveel mogelijk met elkaar te verbinden door groenstroken en bijenlinten. Binnen groenparels wordt ook gezocht naar mogelijkheden voor ijsvogel- en oeverwaluwanden. Indien de locatie het toelaat kunnen omgewaaid bomen met een kluit aan de waterkant blijven liggen. Deze kunnen een goede nestelplaats voor ijsvogels zijn.

Bijenlinten

Bijenlinten zijn van groot belang voor bijen en vlinders. Zij dragen in belangrijke mate bij aan een vergroting van de biodiversiteit voor bijen en vlinders. Andere soorten kunnen hierbij meeliften. De bijenlinten worden ingezaaid met een bloemrijk mengsel of er kunnen langbloeiende bollen worden geplant. Ook is een combinatie van beide mogelijk. Bij het inzaaien wordt rekening gehouden met streekeigen plantensoorten en groen dat bijdraagt aan een aantrekkelijke omgeving voor fauna. Zij kunnen tevens dienen als verbindingen tussen groenparels.

Wadi's

Een wadi is een droge greppel waar regenwater in opgevangen wordt, zodat het kan infiltreren in de bodem. Het aanleggen van wadi's is niet alleen belangrijk uit het oogpunt van waterhuishouding. Wadi's zijn ook van belang voor fauna en flora en kunnen ook functioneren als verbinding.

Herstel duinrellen

Herstel van duinrellen draagt bij aan behoud en ontwikkeling van specifieke natuurwaarden en heeft ook een beeldbepalende en cultuurhistorische waarde.

Bosplantsoen

Bosplantsoen kenmerkt zich door houtige beplanting dat éénmaal in de vijf jaar wordt afgezet en daarna weer uitloopt. Deze beplanting is van groot belang voor allerlei vogelsoorten en behoud en ontwikkeling van bosplantsoen is om deze reden van groot belang.

Nestkastjes

Het ophangen van nestkastjes geeft broedgelegenheid voor mussen, kool- en pimpelmezen, maar ook vleermuizen kunnen hiermee worden geholpen. Indien de stand van deze soorten toeneemt, kunnen zij ook helpen bij het preventief bestrijden van plagen zoals de eikenprocessierups. Deze dienen namelijk als voedsel. De gemeente wil elk jaar een aantal vogelkastjes ter beschikking stellen aan de inwoners van Bergen die deze in hun tuinen kunnen ophangen. Daarnaast kan de gemeente kastjes ophangen in de bomen van de hoofdstructuur, vooral in de omgeving van eiken. Uitgangspunt is dat het onderhoud van de kastjes waar mogelijk door vrijwilligers wordt uitgevoerd. Bij nieuwbouw en renovatie kunnen nestelmogelijkheden worden opgenomen in gebouwen. Het gaat hierbij om soorten zoals huismus en gierzwaluw (natuur-inclusief bouwen).

6.5 Op weg naar een groene gemeente

De groene identiteit van de kernen staat onder druk door stedelijke vernieuwing en onvoldoende

planmatig beheer. Op sommige plaatsen is de identiteit verzwakt en deze moet weer versterkt worden. In de Egmondse speelt dat door iepziekte en droogte uitval van bomen en andere beplanting is voorgekomen. Aandacht is erop gericht om deze beplanting zo veel mogelijk te herstellen en te vergroten.

Waar richt de gemeente zich op?

De bestaande identiteit in de kernen moet behouden blijven met de lanen, linten en open ruimtes tussen de gebieden. Structurerende beplantingen in stand houden en waar mogelijk in de kernen versterken. Voor de biodiversiteit aansluiting zoeken met het strandwallenlandschap en omringende polders. Dit betekent het aanbrengen van streekeigen beplanting en het inzaaien met plantensoorten die in de omringende gebieden voorkomen. Dit kan per kern verschillen en hangt af van de grondsoort en het waterpeil. Bij de ontwikkeling van nieuwbouwwijken ook rekening houden met bestaande groene verbindingen en deze behouden of nieuwe verbindingen aanleggen. Het vaststellen van de lijst met monumentale bomen draagt hieraan bij.

Buurtgroen

Het buurtgroen wordt vormgegeven door de aanplant van bomen met bijzondere accenten en gaat in op de wensen van de bewoners. Door opvallende accenten door kleur en vorm op bijzondere en belangrijke locaties kan de beeldkwaliteit van het groen en de openbare ruimte versterkt worden. Ook wordt aandacht gegeven aan bomen die belangrijk zijn als voedselbron voor vlinders en bijen zoals Linde en Esdoorn. Deze

soorten hebben wel ruimte nodig en kunnen niet op elke locatie worden toegepast.

Schapenbegrazing

Door schapenbegrazing wordt het cultuurhistorisch element van de dorpen versterkt en hierdoor ook de beleving van de inwoners en de toeristen. De begrazing met schapen zal om deze reden worden gehandhaafd. Ook wordt schapenbegrazing ingezet voor bestrijden van de invasieve exoot Reuzenberenklauw. Door zonerings- en extensivering in de schapenbegrazing aan te brengen kan de biodiversiteit vergroot worden. Door genoemde maatregelen komen meer kruiden in bloei en kunnen zij dienen als voedselbron voor insecten.

Extensief maaibeheer

Het huidige extensieve maaibeheer in de gemeente is goed op orde. Naast het traditionele extensieve maaibeheer met een frequentie van één tot twee keer maaien per jaar worden ook delen volledig ecologisch onderhouden. Dit is gericht op de ontwikkeling van zoveel mogelijk biodiversiteit. Voor het vergroten van de biodiversiteit gaan we inzetten op sinusmaaien (speciale manier van gefaseerd maaibeheer) en het extensief maaien van gras met een breedte van 1,5 meter langs waterlopen, vijvers en bosschages. Exacte breedte hangt af van de locatie. Het laten staan van gras en kruiden rondom bomen in een gazon op een afstand van maximaal een halve meter draagt bij aan biodiversiteit. Indien deze zones éénmaal per jaar gemaaid worden is er ook minder kans op maaischade. Het maaibeeld wordt wel door deze wijze van maaien anders en dit dient goed gecommuniceerd te worden met de bewoners.

Vrijkomend maaisel bij maaierwerkzaamheden wordt niet gezien als afvalstof maar als nieuwe grondstof. Voor het maaibeheer wordt gekeken naar lokaal hergebruik van maaisel dat duurzaam wordt ingezet. Op dit moment wordt het gebruikt als Bokashi (Bokashi is een methode waarbij organische stof wordt gefermenteerd zodat deze voor hergebruik geschikt is). In de toekomst zijn er mogelijk andere hergebruik mogelijkheden. Op deze wijze wordt bijgedragen aan de circulaire

Hoe willen we dit bereiken?

economie. Dit is een doelstelling uit het programma van de Rijksoverheid Nederland Circulair 2050.

Duurzaam groenbeheer

Duurzaam groenbeheer wordt bereikt door de aanplant van bomen en ander groen op de juiste plaats. Dit wordt aangepast aan de ruimtelijke omstandigheden. Daarnaast is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.

6.6 Op weg naar een gezonde gemeente

De gemeente wil dat de bewoners voldoende gelegenheid hebben om zich te bewegen. Een groene en aantrekkelijke omgeving nodigt hiertoe uit evenals verbindingen naar het omringende landschap.

Waar richt de gemeente zich op?

De gemeente richt zich op uitbreiden van het groen door uitbreiding van parken, groenparels en verbindingen tussen deze gebieden. Daarnaast wordt door een combinatie van wegversmalling en aanbrengen van meer groen bewegen bevordert. Bij nieuwe ontwikkeling wordt de "Coolkit" gebruikt voor klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte. Daarnaast kan groen gebruikt worden ter bevordering van een water-robuuste omgeving door zowel infiltratie (aanvulling grondwater) als verdamping.

Koeltegebieden

Groengebieden zijn van belang voor verkoeling. Voor goed gebruik van deze gebieden dienen zij op loopafstand (200-330 m) van de bewoning te liggen. De gemeente vindt het van belang deze gebieden aan te leggen. De aanleg kan geschieden door mee te liften met andere ontwikkelingen in de openbare ruimte of kan als een zelfstandig project worden uitgevoerd.

Vergroening van schoolpleinen

Vergroening van schoolpleinen is van belang om kinderen uit te nodigen om te spelen en om hun belevingswereld te vergroten. De vergroening van schoolpleinen dient gestimuleerd te worden en de gemeente speelt hierbij een rol als facilitator. Ook worden financiële middelen hiervoor ter beschikking gesteld als eenmalige bijdrage voor het vergroenen van schoolpleinen. Het onderhoud van

schoolpleinen blijft bij de scholen zelf. Dit geldt ook voor de wijze van vergroening, zoals bijvoorbeeld volkstuinactiviteiten.

Natuurspeelplaatsen

Er wordt gestreefd om meer natuurspeelplaatsen aan te leggen om beweging en spelen in de natuur te bevorderen. Indien mogelijk in combinatie met de vergroening van schoolpleinen. Natuurtoestellen dienen er te zijn voor verschillende leeftijdsgroepen en bankjes en picknickplaatsen kunnen zorgen voor ontmoetingsplaatsen voor jong en oud. De plaatsing en functie van speeltoestellen dient in afweging te zijn met het beleid inzake spelen. Ook wordt integratie en afstemming met dit beleidsdeel nagestreefd.

Voedselbos

Vanuit de maatschappij wordt aandacht gevraagd voor het aanleggen van een voedselbos en pluktuinen. Uit oogpunt van gezondheid zoals meer beschikbaarheid van fruit en groenten wordt dit idee ondersteund. Daarnaast heeft het ook een educatief karakter om jongeren meer buiten te laten komen en leren ze meer over gezondheid en gezond eten. Gezien voornoemde redenen zal onderzocht worden of de aanleg van een voedselbos en pluktuinen tot de mogelijkheid behoort mede in relatie tot particuliere initiatieven. Bij het in kaart brengen van mogelijkheden zal zowel op wijkniveau als in het buitengebied eventuele opties worden bekeken.

Chemische bestrijdingsmiddelen

Het groen wordt natuurvriendelijk beheerd zonder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Ook bij het bestrijden van invasieve exoten als de Japanse Duizendknoop wordt ingezet op duurzame bestrijdingsmethoden. Bij bestrijden van invasieve exoten worden biologische of mechanische middelen ingezet. Naast het bestrijden door de gemeente worden ook burgers gewezen op hun verantwoordelijkheid voor het bestrijden van invasieve exoten in hun tuinen. Bij ondergrondse leidingen is bestrijding met elektriciteit (thermische lans) niet altijd mogelijk. In deze situaties worden alternatieve methoden gebruikt.

6.7 Op weg naar een klimaatbestendige gemeente

Het klimaat in Nederland is aan het veranderen. Door deze verandering is er meer kans op wateroverlast, hitte en droogte. Extreem weer met langdurige hevige buien zorgt aan de ene kant voor wateroverlast. Aan de andere kant zorgen de langere droge perioden met hitte voor een tekort aan water en hittestress. In dit groenbeleidsplan gaan we in het bijzonder in op de maatregelen op het gebied van groen die kunnen bijdragen aan een klimaatbestendige gemeente.

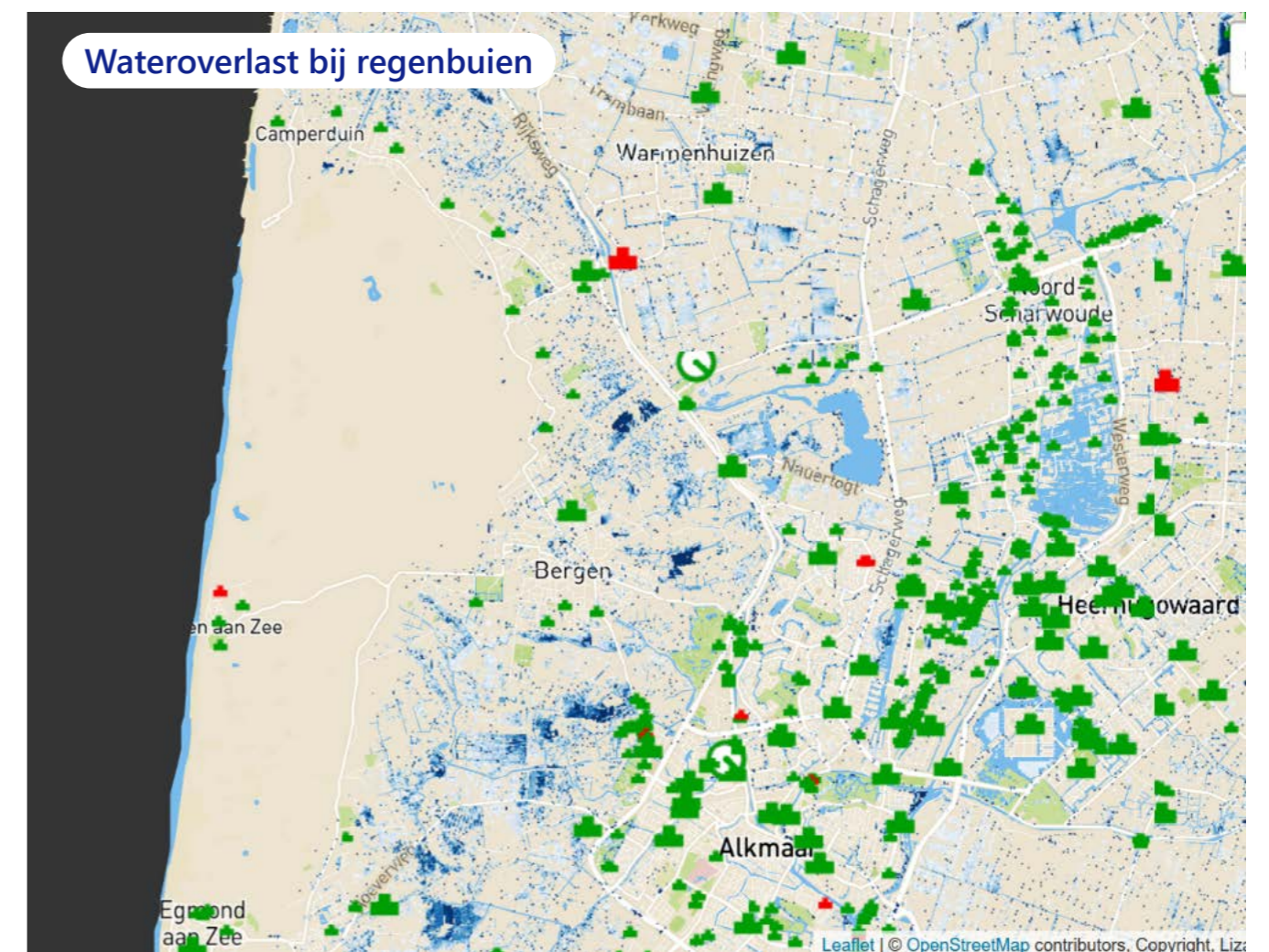
Waar richt de gemeente zich op?

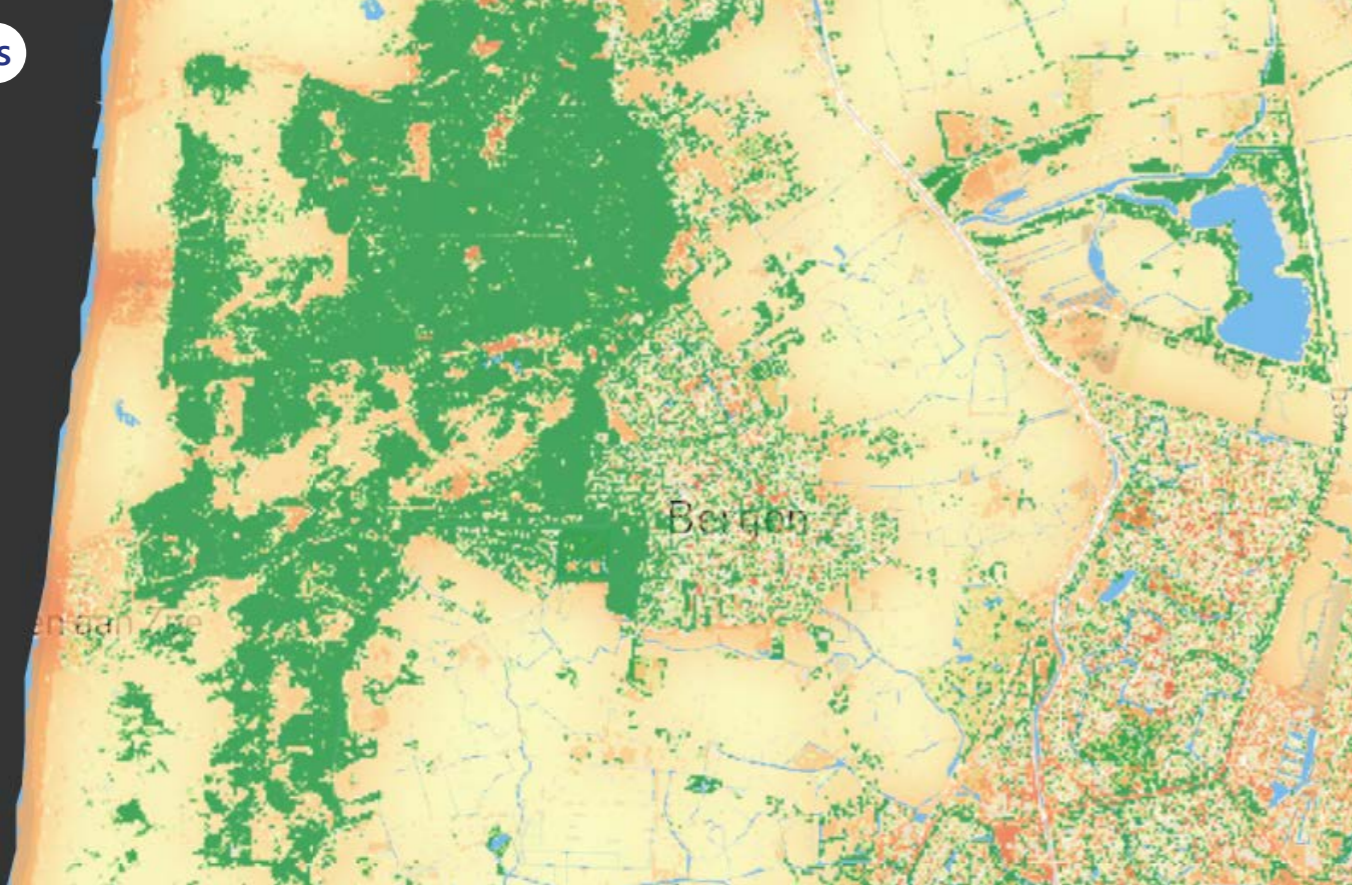
De gemeente heeft een belangrijke rol bij het beperken van de overlast door klimaatverandering. Dit door aanpassingen in de openbare ruimte om deze klimaatbestendig te maken. Voor het

opvangen van de extreme regenbuien en lange droge perioden is een klimaatbestendige openbare ruimte nodig. Om te bepalen waar de noodzaak ligt is gekeken naar de klimaatatlas van HHNK. Op de site staan themakaarten met de effecten van de klimaatverandering. Voor Bergen is gekeken naar de thema's wateroverlast, hitte en droogte.

Zoals te zien op onderstaande kaart zijn er in de kern Bergen een aantal locaties donkerblauw. Dit zijn de locaties waar wateroverlast is bij regenbuien. De donkerblauwe gebieden zijn hoofdzakelijk gebieden in het buitengebied van de gemeente.

Binnen de gemeente Bergen is te zien dat de hittestress vooral aanwezig is langs de kust. Vooral kernen Camperduin, Bergen een Zee en Egmond aan Zee zijn gebieden met hittestress. Dit is ook terug te zien in het ontbreken van bomen en openbaar groen in die gebieden.

Voor de gemeente Bergen geldt dat wateroverlast en hittestress op een paar lokale plekken aan de orde zijn. Het zijn vooral de gebieden in het buitengebied waar wateroverlast aanwezig is en de hittestress is lokaal aanwezig in de kernen langs de kust. De verwachting is dat er langere perioden van hitte en hevige regenbuien elkaar afwisselen. Om op gemeentelijk niveau de negatieve effecten van klimaatverandering te verminderen speelt het openbare groen een belangrijke rol. Binnen de openbare ruimte is het openbaar groen van groot belang om de effecten van klimaatverandering op te vangen. Door de gemeente Bergen wordt ingezet op volgende aspecten:

- Bufferen, infiltreren en vertraagd afvoeren regenwater;
- Voorkomen en minimaliseren hittestress;
- Toepassen klimaatbestendig groen.

Bufferen, infiltreren en vertraagd afvoeren van regenwater

Het openbaar groen biedt ruimte om water op te vangen, te bufferen en vertraagd af te voeren. Groene wadi's (greppels) zijn geschikt

voor opvangen en infiltreren van regenwater. Bij (her)inrichting van de openbare ruimte wordt regenwater zoveel mogelijk opgevangen en vastgehouden in een gebied. Regenwater wordt niet meer naar de riolering afgevoerd, maar op locatie gebufferd. Voor de realisatie moet verbinding komen tussen de verschillende vakgebieden en moeten projecten integraal worden opgepakt.

Maatregelen integraal oppakken is van groot belang om de volgende redenen:

- Vergroting van de beschikbare watervoorraad voor de bomen en de heesters. Hierdoor lopen de bomen en heesters minder droogteschade op en hebben ze een langere levensduur;
- Minder afvoer en minder kans op overstromingen (ontlasten rioolsysteem);
- Beleving bij inwoners van de gemeente. Laat regenwater zichtbaar weglopen;

Hoe willen we dit bereiken?

Let op in winter met strooizout dat dan water niet opgevangen wordt in bufferlocaties, omdat dan zoutschade kan ontstaan aan beplantingen. Voor aanpassingen in het kader van klimaatverandering zet de gemeente Bergen in op:

- Omvormen van verhardingen naar groen. Onderzocht moet worden waar grote oppervlakten bestrating liggen die geen functie hebben of waar wateroverlast speelt en groen ingericht kan worden;
- Behouden en waar mogelijk uitbreiden van areaal openbaar groen;
- Verlaagde groenvakken toepassen voornamelijk op zandgronden;
- Vergroening van tuinen door met bewoners in gesprek te gaan. Stichting Steenbreek kan hierbij een rol spelen.
- De maatregelen om vergroting van de beschikbare watervoorraad te bewerkstellings worden uitgewerkt bij herinrichting en nieuwbouw. De maatregelen die voortvloeien uit het GRP (gemeentelijk rioleringsplan), de kader richtlijn water, het bestuursakkoord water en de afspraken die gemaakt zijn in samenwerken in de waterketen Noord-Holland Noord zijn hierbij richtinggevend.

Voorkomen en minimaliseren hittestress

Verhardingen zorgen voor een hogere hittestress en groen brengt juist verkoeling. Het vervangen van verharding door groen heeft een positief effect op de hittestress. Binnen de gemeente is vooral hittestress aanwezig in de gebieden met veel verharding en gebouwen met platte daken (bedrijventerrein). Volgens de klimaatatlas van het HHNK zijn er binnen de gemeente mogelijkheden tot het vergroenen van daken. Vooral de platte daken op de bedrijventerreinen en van winkelcentra lenen zich hiervoor. De platte daken moeten wel constructief voldoende sterk zijn. Een combinatie van zonnepanelen en een groen dak is het meeste ideaal. Realisatiemogelijkheden hiertoe dienen te worden onderzocht.

Het vervangen van verharding door groen is in veel gebieden moeilijk te realiseren, omdat het ruimtegebruik in de openbare ruimte onder druk ligt. Voor aanbrengen van nieuw openbaar groen wordt gekeken naar aanvullen van de bestaande groenstructuur in de gemeente en bij nieuwe ontwikkelingen. Er zijn ook kansen voor het toepassen van innovatieve, niet grondgebonden groenconcepten, zoals dak- en gevelgroen en verhoogde parken. Ook kan vergroening van parkeerplaatsen een optie zijn. Op parkeervakken zelf zinvol als er overdag voldoende lichttoetreding is (grastegels of rasters met gras). Dit is afhankelijk van de locatie. Daarnaast is van belang om parkeerplaats te omzomen met groen of bomen op de parkeerplaats aan te brengen.

De gemeente Bergen zet in op:

- Een afstand van 300 meter tot een koele plek;
- Koele plekken die aangenaam zijn om te verblijven van minimaal 200 m²;
- Belangrijke looproutes (winkelstraat, markt) voorzien van schaduw > 40%;
- Loopgebieden op buurtniveau voorzien van schaduw > 30%;
- Vergroening van de wijken voor afname luchttemperatuur.

Toepassen klimaatbestendig groen

Door de veranderingen in het klimaat is ook het toepassen van groen onderhevig aan nieuwe inzichten. Bij het toepassen van nieuw groen en het renoveren van bestaande groenelementen moet gekeken worden naar de klimaatbestendigheid van soorten.

De gemeente Bergen zet in op:

- Gebruik van, indien mogelijk, streekeigen beplanting;
- Aanplanten van droogtebestendige bomen, heesters en vaste planten;
- Aanplant van bomen zoveel mogelijk in het groen en niet in de bestrating;
- Monocultuur in het groen voorkomen om ziektes en plagen te voorkomen.

- Groen combineren met verlaagde plantvakken waar mogelijk.
- Creëren van groene parels met diverse microklimaten en verhoging van biodiversiteit.

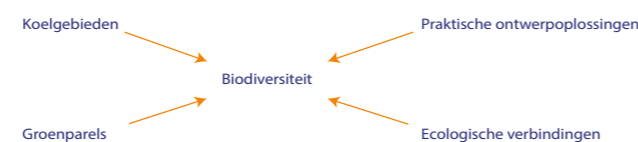
Door veranderingen in het klimaat neemt de kans op ziekten en plagen in het groen toe. Een voorbeeld is de eikenprocessierups. Van belang zijn preventieve maatregelen zoals terughoudend zijn met planten van zomereiken (*Quercus robur*), toepassen van extensief maaibeheer en ophangen van nestkastjes.

Uitwerking klimaatbestendig groen

Bovenstaande maatregelen worden onderstaand nader uitgewerkt. Van belang is dat er koele plekken bestaan die op loopafstand van de bewoners liggen en voldoende schaduw aanwezig is in de loopgebieden. Voorgaande maatregelen dragen ook bij om de hittestress in gebouwen te verminderen. Hieruit volgt een drie-sporenbeleid namelijk een goede planning en ontwikkeling van de koelgebieden (spoor 1) en concrete en praktische inrichtingsmaatregelen (spoor 2). Het derde spoor houdt in dat voorgaande maatregelen een bijdrage leveren aan een hogere biodiversiteit. Om voorgaande sporen te bereiken dient inzichtelijk te worden gemaakt welke gebieden geschikt zijn voor koelte.

Biodiversiteit

Het derde spoor is biodiversiteit. Deze lift mee met de genoemde voorgaande maatregelen maar hebben ook hun eigen inrichtingsvoorwaarden zoals het aanplanten van bomen, heesters en (vaste) planten die aantrekkelijk zijn voor bijen en vlinders en het opheffen van barrières zodat ecologische verbindingen mogelijk zijn. Bij de koelgebieden dient aansluiting te worden gezocht bij de groenparels die van groot belang zijn voor de biodiversiteit. Ingezet wordt op robuuste groene en blauwe verbindingen.

6.8 Monitoring ambities en doelstellingen

Voor het behalen van de ambities en de doelstellingen is het noodzakelijk om deze te monitoren. In het hierna aangegeven overzicht zijn de ambities en doelstellingen opgenomen met de wijze van monitoren.

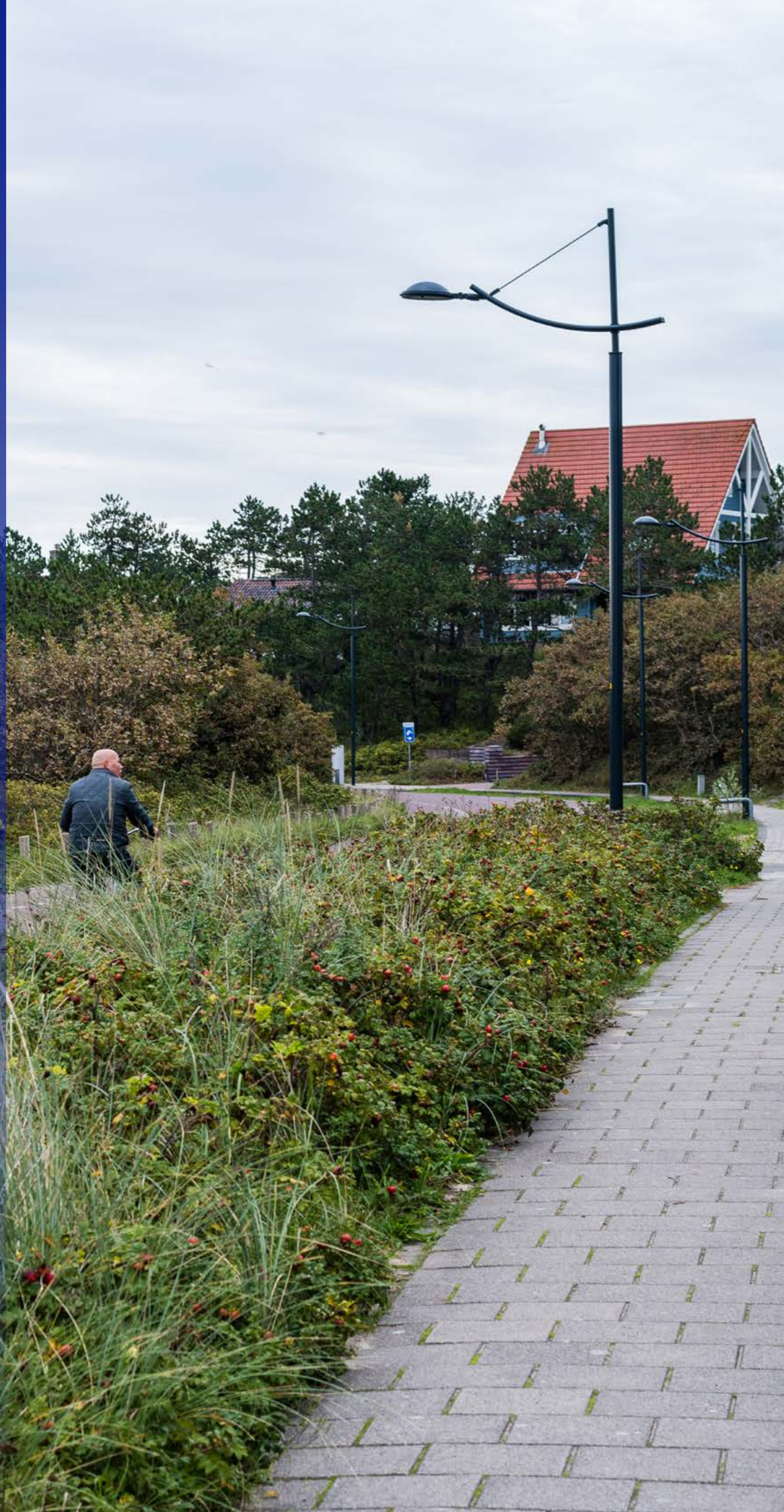

Ambities & doelstellingen:	Monitoring:	Wie:
Groei van het aantal bomen bij vooral herinrichtings- en nieuwbouwplannen	Jaarlijks overzicht van gekapte en geplante bomen (boommonitor)	Groentechnicus
Versterken van bomenareaal door het planten van bomen bij entrees en in de bomenstructuur	Plannen voor versterking per woonkern voorleggen aan gemeenteraad	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder
Professionaliseren en verduurzamen van het boombeheer	Dit is gerealiseerd door werken volgens Handboek bomen	Groentechnicus
Laten participeren van bewoners en belangengroeperingen bij het boombeheer	Burgerparticipatie van het domein BOR zoals inloopbijeenkomsten en enquêtes	Groentechnicus
Beschermen en beheren van monumentale bomen	Opstellen lijst beschermwaardige bomen en deze vierjaarlijks actualiseren. Beheren op basis van de BVC en particuliere eigenaren informeren	Beleidsmedewerker groen / groentechnicus
Jaarlijks 1% klimaatbomen toevoegen aan areaal	Jaarlijks vergelijken van het groenareaal en de resultaten kenbaar maken aan de gemeenteraad	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder
Het groene karakter binnen en tussen de dorpen dient behouden te blijven en binnen de mogelijkheden versterkt te worden	Groenstructuurkaart maken/toepassen/hanteren en deze elke vier jaar actualiseren	Beleidsmedewerker groen / RO
Het versterken van de beeldkwaliteit van het groen door opvallende accenten door kleur en vorm toe te passen op bijzondere en belangrijke locaties.	Jaarlijks toetsen van gerealiseerde projecten	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder
Het uitgangspunt is dat groen behouden dient te blijven en waar mogelijk versterkt wordt. Indien groen moet verdwijnen dan wordt dit gelijkwaardig gecompenseerd.	Jaarlijks vergelijken van het groenareaal en de resultaten kenbaar maken aan de gemeenteraad	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder
Voor het onderhoud van het openbaar groen geldt niveau B van de kwaliteitscatalogus openbare ruimte (KOR). Dit kwaliteitsniveau moet gemeente-breed behaald worden, waarbij minimaal 95% jaarlijks op beeld moet zijn.	Elk jaar een gemeente-brede schouw uitvoeren van alle beheergroepen.	Groenbeheerder

Ambities & doelstellingen:	Monitoring:	Wie:
Duurzaam groenbeheer op basis van natuurlijke ontwikkeling en zonder ingrijpen met chemische middelen. Tevens uitvoering van het onderhoud met duurzaam materieel, zoveel mogelijk elektrisch en zonder uitstoot van CO2. Er wordt naar gestreefd om binnen 3 jaar al het motorisch handgereedschap te vervangen door een elektrisch alternatief.	Jaarlijkse beoordeling van machines en materieel van de gemeente. In bestekken voorschrijven waar materieel aan moet voldoen	Wijkbeheerder / groenbeheerder
Verdere uitbreiding van parken, recreatiegebieden en openbaar groen en uitbreiding gebruiksmogelijkheden. Per jaar streven naar 500 m2 extra openbaar groen.	Jaarlijks vergelijken van het groenareaal en de resultaten voorleggen aan de gemeenteraad	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder / RO
Bij nieuwbouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een richtgetal van 75 m2 groen per woning, zoals aangegeven in de Nota Ruimte van het Rijk. Verder geldt een richtgetal van één boom per vijf woningen die tot volle wasdom kan komen.	Toetsen nieuwbouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen op het nieuwe areaal groen	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder/RO
Het groen wordt natuurvriendelijk beheerd zonder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Ook bestrijden van invasieve exoten wordt uitgevoerd op biologische of mechanische wijze.	Uitgangspunt en geborgd in bestekken en uitvragen	Beheerder groen
Stimulering vergroening van schoolpleinen. Waarbij jaarlijks één schoolplein vergroend gaat worden.	Jaarlijks budget ter beschikking stellen en monitoren welke schoolpleinen vergroend zijn. De resultaten voorleggen aan de gemeenteraad.	Proces van uitvoering wordt ambtelijk afgestemd
Behouden van aanwezig groen en verder versterken van de waarde(n) ervan voor de biodiversiteit. Bij ecologisch maaien werken volgens de richtlijnen van Kleurkeur van de Vlinderstichting. Deze maatregelen dragen bij aan een aantrekkelijke omgeving voor fauna, zoals vlinders en bijen.	Jaarlijks toetsen of aannemers werken volgens kleurkeur. Aannemers leveren een rapportage aan met de bevindingen.	Groenbeheerder
12 kilometer aan gazonranden langs waterlopen en bosplantsoen omvormen naar extensieve randen die gefaseerd gemaaid worden. Doel is om jaarlijks 20% van deze randen om te vormen met een maximum van 80% van het totale areaal, omdat er ook locaties zijn waar dit niet gewenst is.	Jaarlijks toetsen hoeveel gazonrand is omgevormd naar extensief beheer	Groenbeheerder
Natuurvriendelijk inrichten van nieuwe gebieden (groenparels), waarbij uitgegaan wordt van minimaal twee groenparels per jaar.	Jaarlijks toetsen welke groenparels gerealiseerd zijn	Beleidsmedewerker groen / groenbeheerder

Ambities & doelstellingen:	Monitoring:	Wie:
Jaarlijks 50 nestkastjes ophangen of uitgeven aan inwoners.	Jaarlijks een lijst bijhouden met (uitgegeven) nestkastjes	Wijkbeheerder bij ophangen nestkastjes in de openbare ruimte
Voor zover mogelijk het toepassen van streekeigen beplanting bij renovaties en nieuwe ontwikkelingen.	Toetsen beplantingsplannen	Beleidsmedewerker groen/(wijk)beheerder
Aanbrengen van meer variatie in het groen (soorten, vorm, seizoen en beleving).	Toetsen beplantingsplannen	Beleidsmedewerker groen/(wijk)beheerder
Groen dat moet verdwijnen wordt op gelijkwaardige wijze gecompenseerd.	Toetsen beplantingsplannen	Beleidsmedewerker groen/RO
Behouden van de (beheer-) kwaliteit van het groen en handhaven en uitbreiden van het natuurvriendelijk beheren van het groen.	Opnemen in bestekken en uitvragen	Groenbeheerder/ wijkbeheerder
Voor de biodiversiteit zetten we in op het vergroten van het groenbewustzijn en het stimuleren van bewonersinitiatieven.	Maatregel opnemen	Groenbeheerder/ communicatie
Bij renovaties en nieuwe ontwikkelingen gebruik van de Coolkit voor bepalen ontwerp oplossingen om hittestress te voorkomen.	Toetsen nieuwe plannen	Beleidsmedewerker groen/ Duurzaamheid/ Water
Bufferen, vertragen en infiltreren regenwater en bij nieuwe projecten klimaatadaptie onderdeel te maken van het ontwerp.	Jaarlijks toetsen	Rioolbeheerder
Toepassen klimaatbestendig groen en verlagen van plantvakken, zodat afwatering naar de plantvakken mogelijk is.	Jaarlijks toetsen welke plantvakken verlaagd zijn en het effect beoordelen	Beleidsmedewerker groen/ groenbeheerder
Tevens kijken naar mogelijkheden van vervanging stenen door groen.		
Inrichtingsmaatregelen, zoals koeltegebieden, moeten bijdragen aan vergroten van de biodiversiteit en verwijderen van barrières voor fauna.	Toetsen plannen	Beleidsmedewerker/RO
Opleiden eigen dienst voor niveau 1 en 2, 3 Bestendig Beheer en Ruimtelijke Ontwikkeling Wet natuurbescherming.	Jaarlijks certificaten controleren van de buitendienst in personeelsdossiers.	Groen- en wijkbeheerders
Ontwikkelen van een natuurwaardenkaart	Toetsen of binnen drie jaar de natuurwaardenkaart opgesteld en in werking is	Beleidsmedewerker groen
Toepassen sinusbeheer binnen de gemeente	Binnen areaal zoeken naar geschikte locaties en sinusbeheer opnemen in de bestekken	Groenbeheerder

7.1 Waar wordt het geld aan besteed?

In hoofdstuk 6 is aangegeven waarop ingezet gaat worden voor het uitvoeren van de ambities. Het reguliere onderhoud en de ambities kosten echter geld. In deze paragraaf wordt aangegeven welke bedragen noodzakelijk zijn om het onderhoud uit te voeren en de ambities uit te voeren.

Regulier groenonderhoud

Voor dit groenbeleidsplan zijn de budgetten en financiële middelen bepaald die nodig zijn voor het reguliere dagelijkse groenonderhoud. Het huidige groenonderhoud wordt voor een deel uitgevoerd door een eigen groendienst. Tevens worden diverse "specialistische" werkzaamheden uitgezet in de markt.

Voor de begroting van 2021 zijn de volgende getallen opgenomen:

Groenbeheer (uitgezonderd maaien en begrazing)

Ingeleend personeel	€ 60.200,--
Groot onderhoud	€ 174.000,--
Onderhoud	€ 198.500,--
Overige goederen en diensten	€ 50.000,--
Advieskosten derden	€ 47.000,--
Energie	€ 4.410,--
Verzekeringen	€ 910,--
Belastingen	€ 12.700,--
Subsidies	€ 402,--
Gazonmaaien	€ 100.000,--
Totaal kosten groenonderhoud	€ 648.122,--

Maaien en begrazing

Schapenbegrazing	€ 26.290,--
Ecologisch maaien	€ 49.198,--
Overige kosten zoals toezicht	€ 25.000,--

Extensief maai beheer / Maaien watergangen	€ 322.000,--

Bij deze getallen moet de opmerking geplaatst worden dat het huidige budget voor ecologisch en extensief maaien en schapenbegrazing niet toereikend is om de kosten te dragen. Er heeft voor maaien een nieuwe aanbesteding

plaatsgevonden en het financiële gevolg daarvan is dat voor de komende jaren € 25.218,-- extra nodig is. Voor schapenbegrazing is een jaarlijkse verhoging noodzakelijk in verband met de jaarlijkse indexering. Deze jaarlijkse verhoging van 3% geldt ook voor het ecologisch en extensief maaien.

Ten behoeve van de professionalisering en verduurzamen van het boombeheer dient voor de jaren 2022 t/m 2026 € 99.340,- (inclusief bestek) ter beschikking worden gesteld om het achterstallig onderhoud op te lossen en wordt geadviseerd om het exploitatiebudget met dit bedrag te verhogen. In de volgende jaren worden de bomen planmatig gesnoeid op boombeeld. Voorgaande betekent dat de boomveiligheidscontrole (BVC) van vijf naar drie jaar gaat. Om deze BVC en de daaruit voortvloeiende maatregelen uit te voeren is externe inhuur noodzakelijk. De genoemde maatregelen leiden tot een volledig veilig en duurzaam bomenbestand.

Kosten ambities

In dit groenbeleidsplan zijn diverse ambities opgenomen. Niet alleen de ambities kosten geld, maar ook de monitoring is niet kosteloos. In onderstaand overzicht zijn de kosten voor de ambities en de monitoring opgenomen.

Ambities & doelstellingen:	Eenmalige kosten:	Jaarlijkse kosten:
Groei van het aantal bomen bij vooral herinrichtings- en nieuwbouwplannen.	*	*
Versterken van bomenareaal door planten van bomen bij entrees en in de bomenstructuur. Uitgangspunt 50-60 bomen per jaar.		€ 10.000,--
Professionaliseren en verduurzamen van het boombeheer (inclusief opstellen bomenbestek)		€ 99.340,- Jaar 2022 t/m 2026
Laten participeren van bewoners en belangengroepering bij het boombeheer.	n.v.t.	n.v.t.
Beschermen en beheren van particuliere monumentale bomen. Per boom vergoeding van € 60,-- per stuk. Komt ter besluitvorming bij de raad.		€ 13.024,-- (Vergoeding 176 bomen * € 60,- = 10.560) Beheren 176 * € 11,- = € 1.936 (inclusief inspectie € 3 * 176 = 528)
Jaarlijks 1% klimaatbomen toevoegen aan areaal.		€ 25.000,--
Het groene karakter binnen en tussen de dorpen dient behouden te blijven en binnen de mogelijkheden versterkt.	*	*
Door opvallende accenten door kleur en vorm op bijzondere en belangrijke locaties wordt de beeldkwaliteit van het groen en de openbare ruimte versterkt.	*	*
Het uitgangspunt is dat groen behouden dient te blijven en waar mogelijk te versterken. Indien groen moet verdwijnen dan wordt dit gelijkwaardig gecompenseerd.	*	*
Voor het onderhoud van het openbaar groen geldt niveau B van de kwaliteitscatalogus (KOR). Dit kwaliteitsniveau moet gemeentebreed behaald worden, waarbij minimaal 95% jaarlijks op beeld moet zijn.		Kosten zijn opgenomen in de lopende begroting

Ambities & doelstellingen:	Eenmalige kosten:	Jaarlijkse kosten:
Duurzaam groenbeheer op basis van natuurlijke ontwikkeling en zonder ingrijpen met chemische middelen. Tevens uitvoering van het onderhoud met duurzaam materieel, zoveel mogelijk elektrisch en zonder uitstoot van CO2. Binnen 3 jaar moet al het motorisch handgereedschap vervangen zijn door een elektrisch alternatief.		€ 2.500,--
Verdere uitbreiding van parken, recreatiegebieden en openbaar groen en uitbreiding gebruiksmogelijkheden. Per jaar streven naar 500 m2 extra openbaar groen.		€ 20.000,--
Bij nieuwbouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een richtgetal van 75 m2 groen per woning, zoals aangegeven in de Nota Ruimte van het Rijk. Tevens dient één boom per vijf woningen geplant te worden die tot volle wasdom kan komen.	*	*
Het groen wordt natuurvriendelijk beheerd zonder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Ook bestrijden van invasieve exoten wordt uitgevoerd op biologische of mechanische wijze.		Kosten zijn opgenomen in de lopende begroting.
Stimulering vergroening van schoolpleinen. Waarbij jaarlijks één schoolplein vergroend gaat worden.		€ 7.500,-- per jaar.
Behouden van aanwezig groen en verder versterken van de waarde(n) ervan voor de biodiversiteit. Voor ecologisch maaien werken volgens de richtlijnen van Kleurkeur van de Vlinderstichting. Deze maatregelen dragen bij aan een aantrekkelijke omgeving voor fauna, zoals vlinders en bijen.		Is meegenomen in de maaibestekken. Er dient een extra bedrag van € 25.218,-- ter beschikking worden gesteld.

Ambities & doelstellingen:	Eenmalige kosten:	Jaarlijkse kosten:
12 kilometer aan randen gazon langs waterlopen en bosplantsoen omvormen naar extensieve randen die gefaseerd gemaaid worden. Doel is om jaarlijks 20% van deze randen om te vormen met een maximum van 80% van het totale areaal, omdat er ook locaties zijn waar dit niet gewenst is.		€ 3.500,--
Natuurvriendelijk inrichten van nieuwe gebieden (groenparels), waarbij uitgegaan wordt van minimaal twee groenparels per jaar.		€ 25.000,--
Jaarlijks 50 nestkastjes ophangen of uitgeven aan inwoners.		€ 1.250,--
Voor zover mogelijk het toepassen van streekeigen beplanting bij renovaties en nieuwe ontwikkelingen.	*	*
Aanbrengen van meer variatie in het groen (soorten, vorm, seizoen en beleving).	*	*
Groen dat moet verdwijnen wordt op gelijkwaardige wijze gecompenseerd.	*	*
Behouden van de (beheer-)kwaliteit van het groen en handhaven en uitbreiden van het natuurvriendelijk beheren van het groen.	p.m.	p.m.
Voor de biodiversiteit zetten we in op het vergroten van het groenbewustzijn en het stimuleren van bewonersinitiatieven.	p.m.	p.m.
Bij renovaties en nieuwe ontwikkelingen gebruik van de Coolkit voor bepalen ontwerp oplossingen om hittestress te voorkomen.	*	*
Bufferen, vertragen en infiltreren regenwater en bij nieuwe projecten klimaatadaptie	*	*

Ambities & doelstellingen:	Eenmalige kosten:	Jaarlijkse kosten:
Toepassen klimaatbestendig groen en verlagen van plantvakken, zodat afwatering naar de plantvakken mogelijk is. Tevens kijken naar mogelijkheden voor vervanging stenen door groen.	*	*
Inrichtingsmaatregelen, zoals koeltegebieden, moeten bijdragen aan vergroten van de biodiversiteit en verwijderen van barrières voor fauna.	*	
Opleiden eigen dienst voor niveau 1, 2,3 Bestendig Beheer Wet natuurbescherming en Ruimtelijke Ontwikkeling.		Opleidingsbudget BUCH
Ontwikkelen van een natuurwaardenkaart	€ 12.000,--	€ 4.500,--
Toepassen sinusbeheer binnen de gemeente		€ 3.500,--
Jaarlijkse monitoring op 1 doelsoort (groenparels)		€ 4.600,--
Vierjaarlijkse monitoring doelsoorten volledig (groenparels)		€ 6.500,--
Wijkgerichte projecten en initiatieven		€ 25.000,--
TOTAAL	€ 12.000,--	€ 246.290,--

Opmerking: bij bovenstaand bedragen voor maaien en begrazing met schapen dient rekening te worden gehouden met een jaarlijkse indexering van 3%.

BOMENPOSTER

LEVEREN EN PLANTEN BOMEN

EISEN PLANTMATERIAAL (LAANBOMEN)

Europese normen (toezicht Naktuinbouw)

- rasecht en -zuiver
- visueel vrij van ziekten en aantastingen
- voorzien van volledig ingevuld leveranciersdocument met aanduiding EU-kwaliteit
- indien van toepassing voorzien van wettelijk verplicht EU-plantenpaspoort
- documenten voorzien van vermelding Naktuinbouw-registratienummer

Uitvraag gerelateerde eisen

- in goede conditie en vitaliteit
- op natuurlijke wijze afgerijpt
- kroonomvang min. 50% van totale boomhoogte
- met rechte, niet aangebonden, doorgaande spil
- doorgaande spil vrij van vergaffelingen
- harttak (topscheut) niet ingenomen
- kroon min. 4 tot 8 gelijkmatig verdeelde takken
- vrij van probleemtakken
- vrij van takken dikker dan 50% van stamdiameter
- vrij van snoeiwonden > 50% van stamdiameter
- verhouding stamomtrek:boomlengte max. 1:30 (snelgroeide boomsoorten max. 1:30 + 100 cm)
- takvrije stam (14/16) min. 220 cm (tabel)
- regelmatig verplant (tabel)
- voorzien van juiste maastkeurlabel (tabel)
- voorzien van etiketlabel

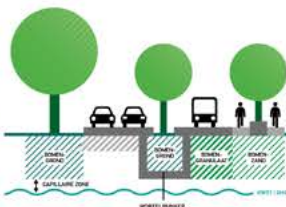
Verdeelde bomen

- ent-, onderstam volgens adviestabel Raad voor de Boomkwekerij
- waar mogelijk op eigen wortel (niet veredeld)
- geen onderstam van 'Ulmus glabra'

Wortelkluit of (naakte) wortelpruik

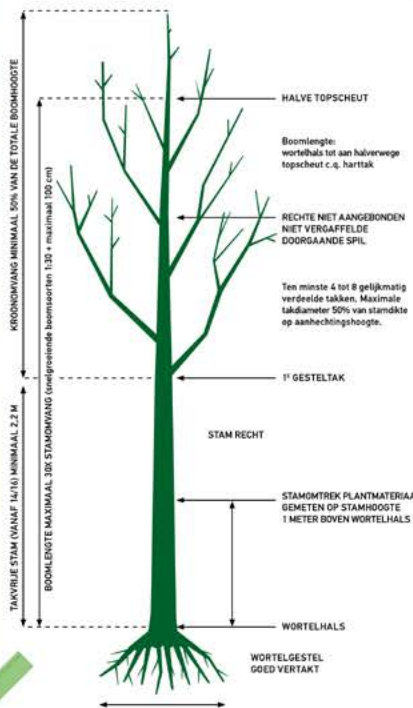
- beschermd, afgedekt (opslag / transport)
- voldoende van omvang (tabel)
- vochtig maar niet te nat (niet verzadigd)
- niet bevroren
- zonder uitdroging of broei
- vrij van wortelontkuid
- vrij van wortelknobbels
- vrij van wurgwortels en knikken
- vrij van ronddraaiende wortels
- kluiten volledig doorworteld
- kluiten met voldoende samenhang
- kluiten zonder aanvuilgrond
- kluiten voorzien van natuurjute en omsloten met niet-galvaniseerde draadkoord

KEUZE EN EISEN INRICHTING AANLEG GROEIPLAATS BOMEN

Gestelde eisen op deze poster vormen een samenvatting van de benodigde eisen voor het borgen van de kwaliteit van plantmateriaal en plantwerkzaamheden. Voor de complete kwaliteitseisen zie Handboek Bomen H4 t/m H7.

KWALITEITSEISEN (LAAN)BOMEN

MAATVOERINGSTABEL (LAANBOMEN)

Omtrekmaat stam (in cm)	Labelkleur	Aantal x verplant (minimaal)	Kluit-diameter (minimaal)	Diameter wortelpruik (minimaal)	Takvrije stam 'laanboom' (minimaal)
12 - 14	wit	3x verplant	40 cm	60 - 70 cm	200 cm
14 - 16	blauw	3x verplant	45 cm	70 - 80 cm	220 cm
16 - 18	geel	3x verplant	50 cm	70 - 80 cm	240 cm
18 - 20	rood	3x verplant	55 cm	80 - 90 cm	240 cm
20 - 25	wit	4x verplant	70 cm	90 - 100 cm	250 cm
25 - 30	blauw	4x verplant	80 cm	115 - 125 cm	250 cm
30 - 35	geel	4x verplant	100 cm		250 cm
35 - 40	rood	5x verplant	110 cm		250 cm
40 - 45	wit	5x verplant	120 cm		250 cm
45 - 50		5x verplant	130 cm		250 cm
50 - 60		6x verplant	150 cm		250 cm

Stamomtrek in centimeters gemeten op 100 cm boven de wortelhals. Takvrije stam gemeten vanaf wortelhals tot onderzijde eerste takanaanzet. Beveerde bomen en zuilvormen hebben een takvrije stam van maximaal 50 cm.

Afwijkingen in gestelde maatvoering, bijvoorbeeld als gevolg van (soort)specifieke omstandigheden, alleen met expliciete toestemming of volgens specifieke uitvraag.

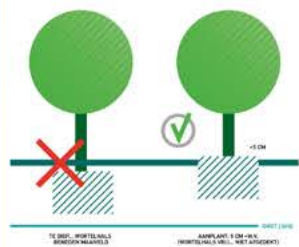
Voor leibomen, bol- en treurvormen gelden aanvullende specifieke eisen.

EISEN PLANTEN BOMEN

- direct bij levering keuren plantmateriaal
- afdekken / afschermen wortels (zonder broei)
- opslag (eventueel opkuien) plantmateriaal
- (afgedekt) transport plantmateriaal naar plantlocatie
- uitzetten (markeren) en controleren plantlocaties
- verwijderen verpakkingsmateriaal en label(s)
- registreren label (logboek: overdracht)
- visueel controleren plantmateriaal
- indien aan de orde uitvoeren snoei incidentele probleemtak, -wortel of afkeuren boom
- graven plantgaten (min. 1,5x wortelomvang)
- lossippen plantgat (zijwanden en bodem)
- plaatsen (voorgeschreven) voorzieningen
- richten boom (in het lood)
- stellen boom + 5 cm + m.v. (wortelhals zichtbaar vrij)
- laagsgewijs (steeds max. 30 cm) invullen en verdichten plantgat (inwateren niet toegestaan)
- verankeren bomen (verankeringsmethode volgens uitvraag)
- afwerken plantplaats (niet afdekken wortelhals)
- indien voorgeschreven aanvullend starten nazorg
- indien voorgeschreven leveren hergroeigarantie

Afwijkingen in gestelde werkwijze, alleen met expliciete toestemming of volgens specifieke uitvraag. Planten en bodembewerking niet toegestaan onder te natte (verzadigde), met sneeuw bedekte of bevroren bodemomstandigheden.

VOORKOM TE DIEP PLANTEN PLANT 5 CM + M.V.

WORTELKLUIT NIET IN GRONDWATER OF VERZADIGDE ZONE PLANT 10 CM + GHG

Deze uitgave is tot stand gekomen dankzij:

Kijk voor meer info op www.norminstituutbomen.nl

SNOEIEN BOMEN

TIJDELIJKE KROON BEGELEIDINGSSNOEI

PROBLEMTAKKEN TIJDELIJKE KROON

BEGELEIDINGSSNOEI ONDERHOUDSSTAAT

Aanvaard:
vrij van probleemtakken

Regulier:
reguliere snoei-ingreep
(20 - 25%)

Achterstallig:
verzwaarde snoei-ingreep
(30 - 40%)

Verwaarloosd:
gefaseerde snoei-ingreep
(moederse snoei-beurten)

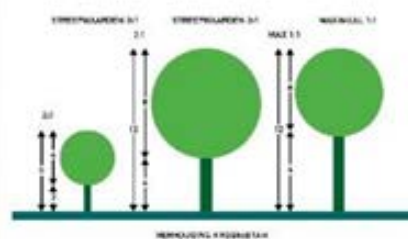
Indien het geverate eindbeeld niet
bereikbaar is, dan aanvullend vermelden:
'onbereikbaar of onherstelbaar kroonbeeld'

OPKROONHOOGTE TAKVRIJE STAM

Niet vrij uitgroeiende boom: (laan)boom waaraan in het kader van snoei specifieke omgevingsvoorwaarden zijn gesteld en waarbij een vrije doorgang en een daaraan gerelateerde takvrije stam zijn voorgeschreven.

STREEFWAARDE & MAXIMALE OPKROONHOOGTE

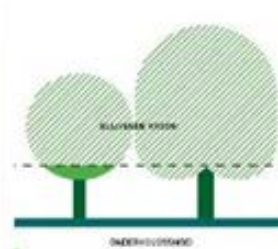
WETTELIJKE VRIJE DOORGANG

Wettelijke vrije doorgang (richtlijn):
Fiets-/voetpaden: 2,5 m + m.v.
Rijwegen: 4,5 m + m.v.

In parken, tuinen of brede groenstroken kan ook sprake zijn van vrij uitgroeiende bomen. Bij een vrij uitgroeiende boom zijn in het kader van snoei geen of minder specifieke omgevingsvoorwaarden gesteld en is er doorgaans alleen sprake van gerichte onderhoudssnoei.

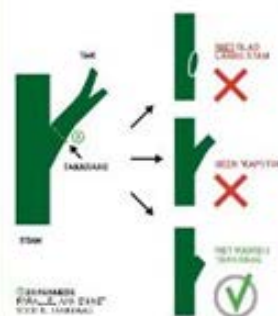
BLIJVENDE KROON ONDERHOUDSSNOEI

PROBLEMTAKKEN ALGEMEEN

- **Takken** die de veiligheid van de omgeving in gevaar brengen, zoals dood hout, plakoksels, (ernstig) beschadigde takken, mechanisch overbelaste takken etc.
- **Takken** die de wettelijke vrije doorgang belemmeren.
- **Takken** die de functie van openbaar straatmeubilair en voorzieningen ernstig hinderen.
- **Takken** die obstakels, kunstwerken en gevels (kunnen) raken.
- **Takken** die de functionaliteit of het beoogde eindbeeld van de boom negatief beïnvloeden.

CORRECTE ZAAGSNEDEN

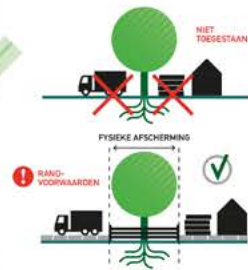

© NORMINSTITUUT BOMEN
2018, 2019, 2020

BOMENPOSTER

WERKEN ROND BOMEN

OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

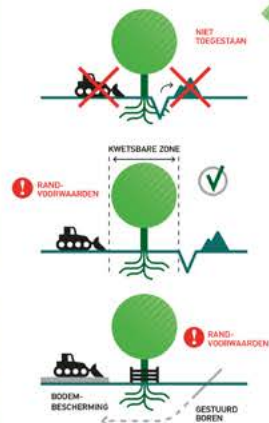

Als uitgangspunt wordt de fysieke afscherming, zie RANDVOORWAARDEN punt 1, rond de boom geplaatst tot buiten de kwetsbare boomzone.

Voor opslag, parkeren en transport gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld het plaatsen van drukverdelende rijplaten.

1 Randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt in een goedgekeurd Werkplan!

GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BODEM-BEWERKINGEN

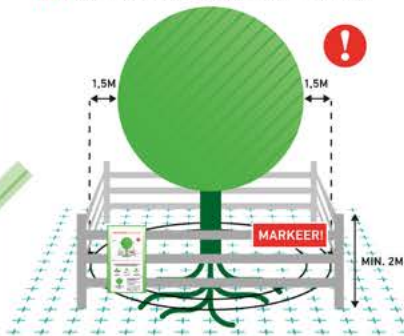
Voor graven, ophogen en bodembewerking gelden randvoorwaarden binnen de kwetsbare boomzone. Bijvoorbeeld minimale graafafstanden en wortelbescherming.

1 Randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt in een goedgekeurd Werkplan!

Kabelgoten, mantelbuizen en gestuurd boren bieden soms een goed alternatief. Let bij grond- en graafwerkzaamheden ook op kabels en leidingen (KLIC-melding, WJON).

KWETSBARE BOOMZONE

1 Kwetsbare boomzone = Kroonprojectie + 1,5 meter

1 Werkzaamheden en de opslag van materiaal en materieel zijn binnen de KWETSBARE BOOMZONE alleen toegestaan MET TOESTEMMING (goedgekeurd Werkplan).

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

- 1 Plaats een niet-verplaatsbare fysieke afscherming rond de boom (minimaal 2 m hoog) en markeer deze met de weerbestendige poster 'Kwetsbare boomzone'.
- 2 Binnen elke kwetsbare boomzone zijn (tot 1,5 m buiten de kroonprojectie) de uitvoering van werkzaamheden en de opslag van materiaal en het rijden of parkeren van materieel en voertuigen alleen toegestaan met toestemming via een door de opdrachtgever of directie goedgekeurd Werkplan.
- 3 Binnen elke kwetsbare boomzone gelden randvoorwaarden die uitgewerkt moeten zijn in het goedgekeurde Werkplan. Deze randvoorwaarden worden in de regel opgesteld aan de hand van een Bomen Effect Analyse (BEA).
- 4 Het Werkplan vermeldt gedetailleerd (per boom) wanneer, op welke wijze, volgens welke randvoorwaarden en met welk materieel en welke hulpmiddelen werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone mogen en moeten worden uitgevoerd.
- 5 Werkzaamheden mogen de duurzame instandhouding van de boom nooit in gevaar brengen.
- 6 Graafwerkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone zijn uitsluitend toegestaan met toestemming via het goedgekeurde Werkplan, zie hierboven punt 2.

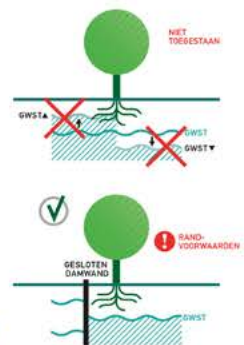
LEIDRAAD MINIMALE GRAAFAFSTANDEN

Stam Ø	Minimale graafafstand vanuit het hart van de stamvoet	Eenzijdige wortelontwikkeling of scheefstaande boom (trekzijde)
20 cm	> 1,25 m	2,0 m
40 cm	> 1,50 m	2,5 m
60 cm	> 1,75 m	3,0 m
80 cm	> 2,25 m	3,5 m
100 cm	> 2,50 m	4,0 m
150 cm	> 3,50 m	5,0 m

HANDBOEK BOMEN

Voor een juiste uitwerking van een goedgekeurd Werkplan en de eisen en randvoorwaarden voor werkzaamheden rond bomen wordt verwezen naar het Handboek Bomen | H2 | Werken rond bomen.

BRONBEMALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

Voor bronbemalingen en veranderingen in de grondwaterstand gelden zowel binnen als buiten de kwetsbare boomzone randvoorwaarden. Bijvoorbeeld het toepassen van een gesloten bronbemaling.

1 Randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt in een goedgekeurd Werkplan!

VLOEISTOFFEN EN GASSEN

Bodemvreemde gassen en vloeistoffen kunnen grote schade veroorzaken aan de groeiplaats van een boom.

Houd gassen en vloeistoffen, maar ook cementmolens en (water)afvoeren, op grote afstand van de kwetsbare boomzone!

SNOEIWERKZAAMHEDEN

Het snoeien van bomen is alleen toegestaan met toestemming van de opdrachtgever of directie, ook wanneer er enkel sprake is van een gebroken of beschadigde tak. Voor het snoeien van bomen gelden de eisen van het Handboek Bomen | H8 | Snoeien bomen.

Deze uitgave van Stadswerk is tot stand gekomen dankzij:

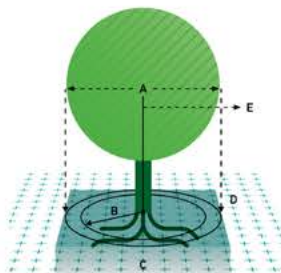
Kijk voor meer info op www.norminstituutbomen.nl

BOMENPOSTER

BOMENONTWERP

TECHNISCHE ONTWERP-RANDVOORWAARDEN 'LAAN- & STRAATBOMEN'

ONTWERP-RICHTLIJNEN MAATVOERING

- A. KROONDIAAMETER [m] (EINDBEELD)
- B. OBSTAKELVRIJE ZONE [m] (ONDERGRONDS)
- C. DOORWORTELBAARE RUIMTE [m²]
- D. KROONPROJECTIE [m²]
- E. OBSTAKELVRIJE ZONE [m] (BOVENGRONDS)

A. KROONDIAAMETER Ø ONTWIKKELING (m) / OMLOOP (jaren)

Omloop	20	40	60	80 jaar
1 ^e grootte	8	12	15	≥ 15
2 ^e grootte	6	8	10	≥ 10
3 ^e grootte	4	6	7	-

E. Obstakelvrij bovengronds = kroon diameter x 0,6

B. ONDERGRONDS OBSTAKELVRIJ (straal in m)

Omloop	20	40	60	80 jaar
1 ^e grootte	1,5	2,0	2,5	3,0
2 ^e grootte	1,25	1,5	2,0	2,5
3 ^e grootte	1,0	1,25	1,5	-

Obstakelvrij ondergronds = minimale graafafstand (bestaande boom)

C. BENODIGDE DOORWORTELBAARE RUIMTE (m²) OMLOOP (jaren)

I GRONDWATERPROFIEL (m³)

Omloop	20	40	60	80 jaar
1 ^e grootte	10	20	25	35
2 ^e grootte	7,5	10	15	20
3 ^e grootte	5	7,5	10	-

II HANGWATERPROFIEL (m³)

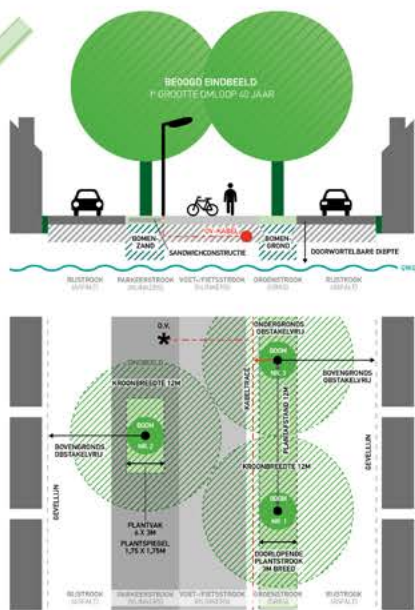
Omloop	20	40	60	80 jaar
1 ^e grootte	20	35	45	60
2 ^e grootte	15	20	30	40
3 ^e grootte	10	15	20	-

Benodigde doorwortelbare ruimte afhankelijk van type bodem(substraat).

Voor snelgroeiende (pionier)soorten gelden bovenstaande richtlijnen op basis van een omloop van: 15, 25, 35 en 45 jaar.

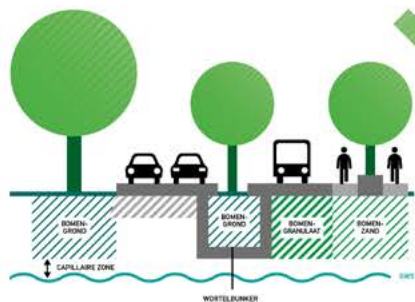
Bron: Boommonitor

ONTWERPTEKENING RANDVOORWAARDEN

WEERGAVE OP TEKENING (OP SCHAAL)

- Keuze boomgrootte: 1^e, 2^e of 3^e grootte (sortiment)
- Kroonvorm eindbeeld (omloop: 20, 40, 60 of 80 jaar)
- Beschikbare ondergrondse groeiplaats, -ruimte
- Ondergrondse + bovengrondse obstakels
- Obstakels en obstakelvrije zones:
 - ondergronds: kabels, leidingen, riool etc.
 - bovengronds: openbare verlichting, gevels etc.

KEUZE BODEM(SUBSTRAAT) GROEIPLAATS

- Bestaande bodem (indien geschikt)
- Bomengrond (opengrondsituatie)
- Bomenzand (verharding | beperkte belasting)
- Bomengranulaat (verharding | hoge belasting)
- Wortelbunker (zelfdragende constructies)
- Sandwichconstructies (drukspreidende constructies)

ONTWERP EINDBEELD SORTIMENT-AFHANKELIJK

1^e grootte kroon Ø 12 ≥ 15m
boomhoogte > 15m

2^e grootte kroon Ø 8 ≥ 10m
boomhoogte 8 - 15m

3^e grootte kroon Ø 4 - 7m
boomhoogte < 8m

HANDBOEK BOMEN

Goede technische randvoorwaarden borgen een beheerbaar ontwerp. In het Handboek Bomen vindt u een totaaloverzicht van (aanvullende) technische kwaliteitseisen voor een verantwoord bomenontwerp. Borg deze randvoorwaarden in uw uitdraag of gebruik ze als uitgangspunten binnen uw ontwerp!

www.norminstituutbomen.nl

Deze uitgave is tot stand gekomen dankzij:

Kijk voor meer info op www.norminstituutbomen.nl

Bijlage 2: Voorbeeld beeldmeetlatten

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcode 51.48.07

Groen		beplanting-onkruid			
A+	A	B	C	D	
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.	
bedekking 0% per 100m ²	bedekking ≤ 20% per 100m ²	bedekking ≤ 30% per 100m ²	bedekking ≤ 40% per 100m ²	bedekking > 40% per 100m ²	
bedekking door resten 0% per 100m ²	bedekking door resten ≤ 20% per 100m ²	bedekking door resten ≤ 30% per 100m ²	bedekking door resten ≤ 40% per 100m ²	bedekking door resten > 40% per 100m ²	
aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm 0 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 10 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 20 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm ≤ 30 stuks per 100m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 30 cm > 30 stuks per 100m ²	
Meetinstructie: Onkruid					

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcode 51.48.13

Groen		beplanting-heesters-overgroei randen verharding of gras			
A+	A	B	C	D	
De rand van de verharding of het gras is volledig zichtbaar.	De rand van de verharding of het gras is goed zichtbaar.	De rand van de verharding of het gras is redelijk zichtbaar.	De rand van de verharding of het gras is nauwelijks zichtbaar.	De rand van de verharding of het gras is niet zichtbaar.	
gemiddelde lengte overgroei 0 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroei ≤ 10 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroei ≤ 25 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroei ≤ 40 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroei > 40 cm per 100m ¹	
lengte overgroei 0 cm	lengte overgroei ≤ 30 cm	lengte overgroei ≤ 45 cm	lengte overgroei ≤ 75 cm	lengte overgroei > 75 cm	
probleemtak nee	probleemtak nee	probleemtak nee	probleemtak nee	probleemtak ja	
Meetinstructie: Overgroei beplanting					

Bijlage 2: Voorbeeld Beeldmeetlatten

Verrekenen op frequentie via RAW-hoofdcodes 51.48.50

Groen		bepanting-heesters-snoeibeeld				
A+	A	B	C	D		
Heesters vertonen geen snoeiachterstand. Er zijn geen holle heesters.	Heesters vertonen weinig snoeiachterstand. Er zijn weinig holle heesters.	Heesters vertonen in beperkte mate snoeiachterstand. Er zijn in beperkte mate holle heesters.	Heesters vertonen redelijk veel snoeiachterstand. Er zijn redelijk veel holle heesters.	Heesters vertonen veel snoeiachterstand. Er zijn veel holle heesters.		
afgestorven takken 0% per 100m ²	afgestorven takken ≤ 1% per 100m ²	afgestorven takken ≤ 5% per 100m ²	afgestorven takken ≤ 10% per 100m ²	afgestorven takken > 10% per 100m ²		
lengte ongewenste scheuten en opslag 0 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag ≤ 0,30 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag ≤ 0,50 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag ≤ 0,80 m per 100m ²	lengte ongewenste scheuten en opslag > 0,80 m per 100m ²		
mate 'holle' heesters 0% per 100m ²	mate 'holle' heesters 0% per 100m ²	mate 'holle' heesters ≤ 2,5% per 100m ²	mate 'holle' heesters ≤ 5% per 100m ²	mate 'holle' heesters > 5% per 100m ²		

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcodes 51.28.01

Groen		gras en kruidachtigen-gazon-grashoogte				
A+	A	B	C	D		
Het gazon ziet er zeer strak gemaaid uit.	Het gazon ziet er strak gemaaid uit.	Het gazon ziet er redelijk strak gemaaid uit.	Het gazon ziet er nauwelijks strak gemaaid uit.	Het gazon ziet er niet strak gemaaid uit.		
hoogte gras ≤ 40 mm	hoogte gras ≤ 50 mm	hoogte gras ≤ 60 mm	hoogte gras ≤ 70 mm	hoogte gras > 70 mm		
Meetinstructie: Grashoogte						

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcodes 51.18.05 - 51.28.10

Groen		gras-overgroei randen verharding				
A+	A	B	C	D		
De rand van de verharding is volledig zichtbaar.	De rand van de verharding is goed zichtbaar.	De rand van de verharding is redelijk zichtbaar.	De rand van de verharding is nauwelijks zichtbaar.	De rand van de verharding is niet zichtbaar.		
gemiddelde lengte overgroeïend gras 0 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroeïend gras ≤ 5 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroeïend gras ≤ 10 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroeïend gras ≤ 25 cm per 100m ¹	gemiddelde lengte overgroeïend gras > 25 cm per 100m ¹		
lengte overgroeïend gras 0 cm	lengte overgroeïend gras ≤ 30 cm	lengte overgroeïend gras ≤ 30 cm	lengte overgroeïend gras ≤ 40 cm	lengte overgroeïend gras > 40 cm		
Meetinstructie: Overgroeï gras						

Bijlage 3: Informatie Coolkit

Voor informatie over de Coolkit zie onderstaande link. Dit betreft een interactieve link welke u direct naar de website zal doorsturen.

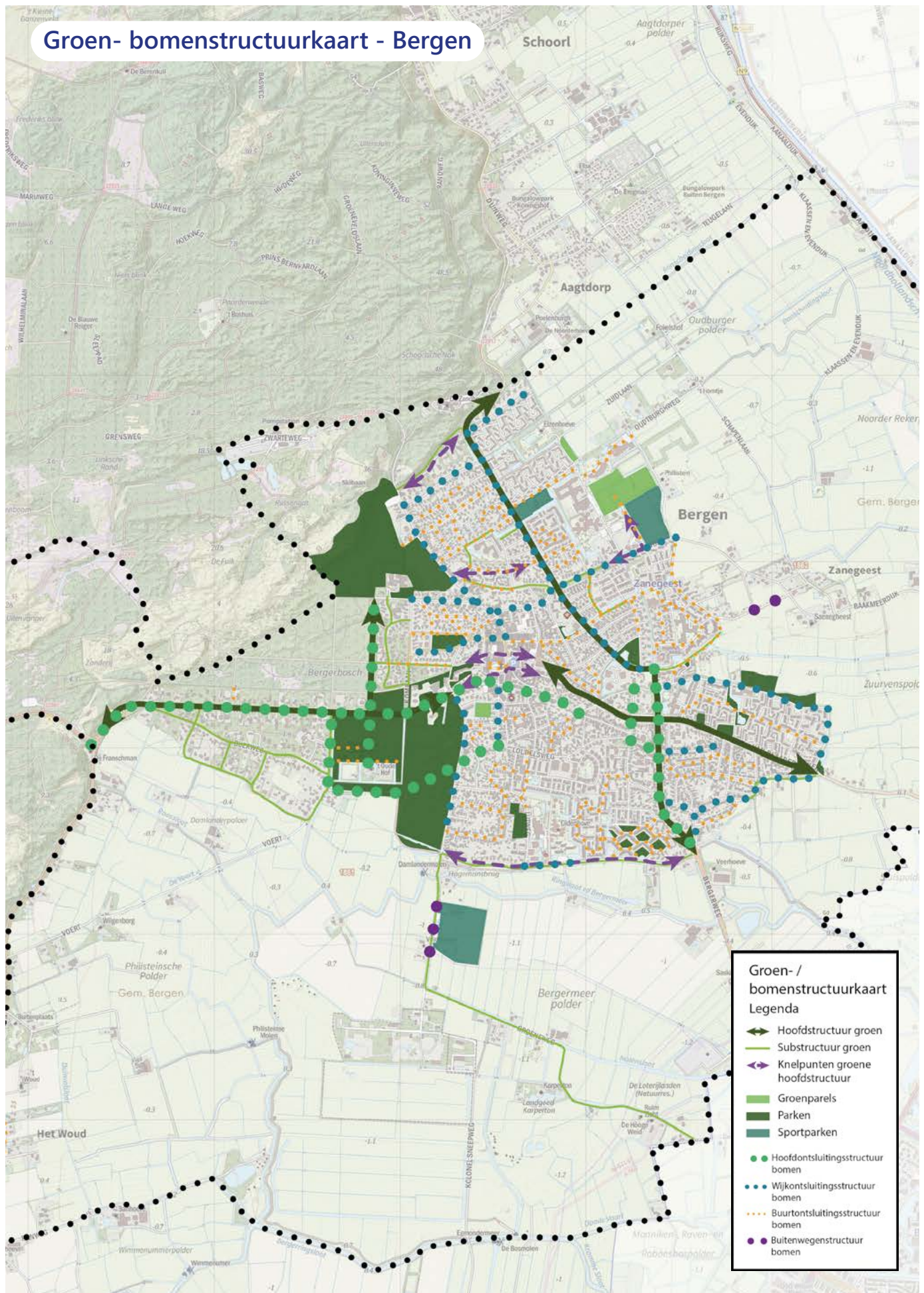
<https://klimaatadaptatienederland.nl/hulpmiddelen/overzicht/coolkit/>

Bijlage 4: Gedragscode 'soortbescherming voor de gemeenten' van Stadswerk

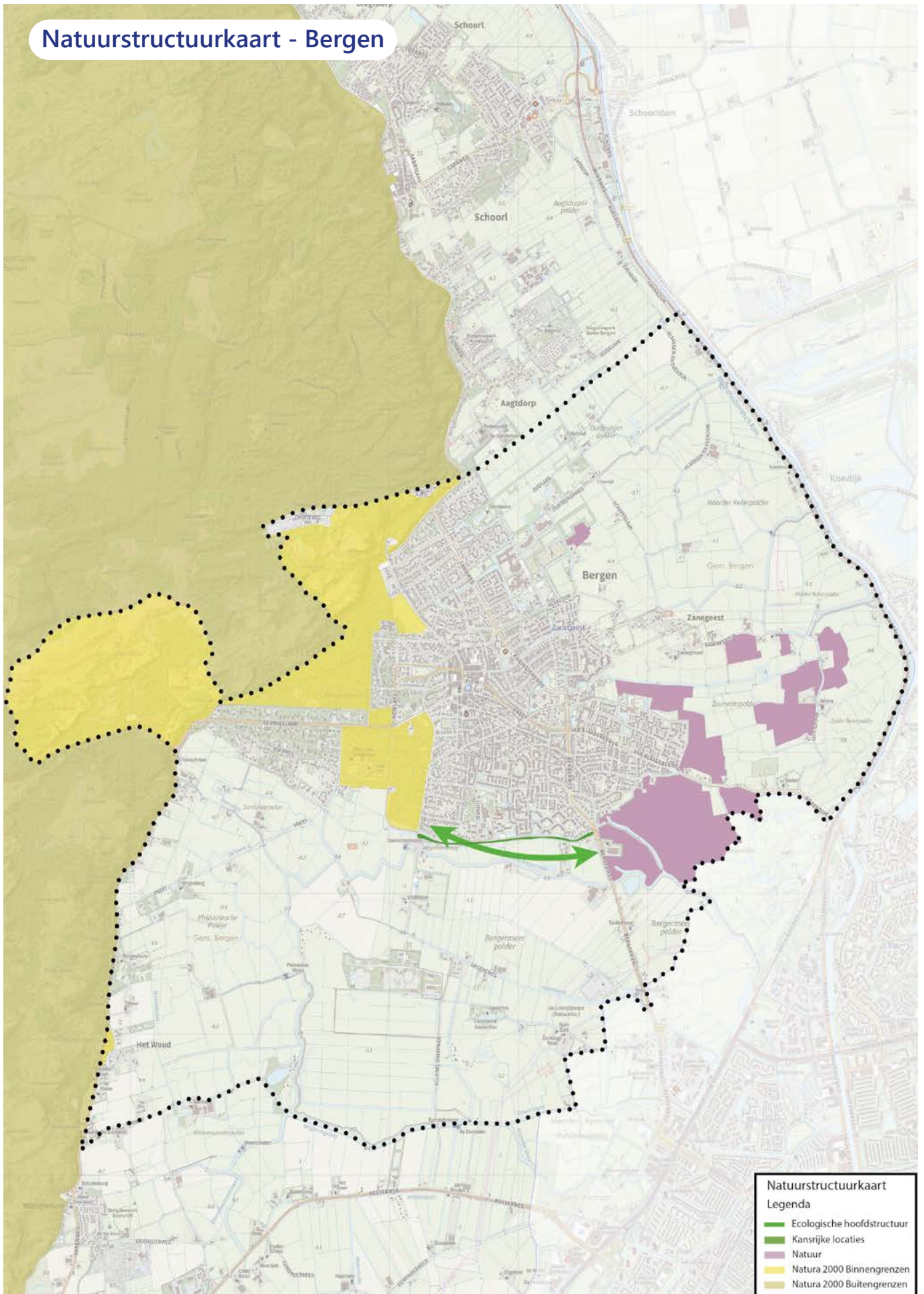
Voor informatie over de Gedragscode soortbescherming voor de gemeenten zie onderstaande link. Dit betreft een interactieve link welke u direct naar de website zal doorsturen.

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/gedragscodes/overzicht-gedragscodes>

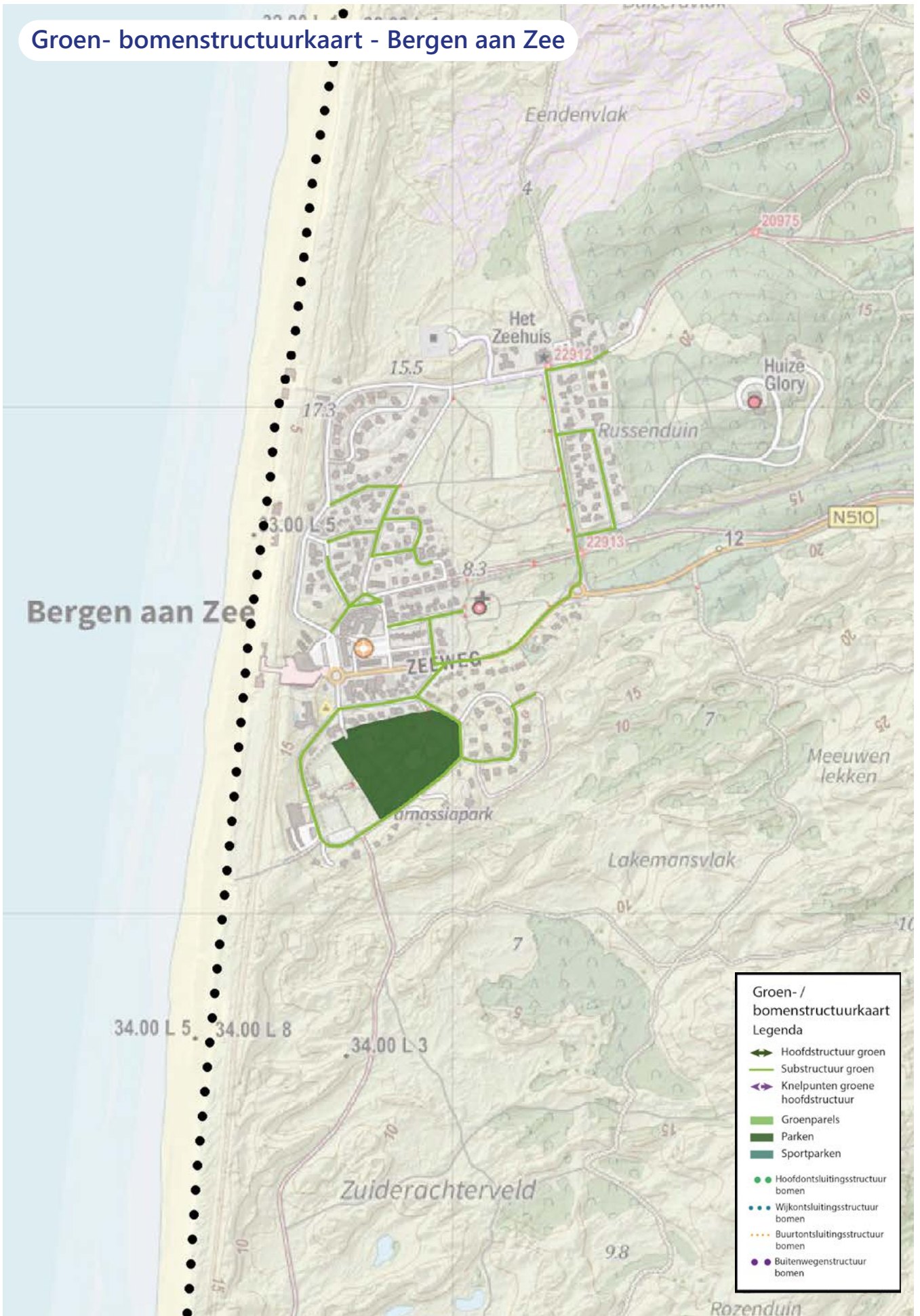
Bijlage 5: Structuurkaarten

Natuurstructuurkaart - Bergen

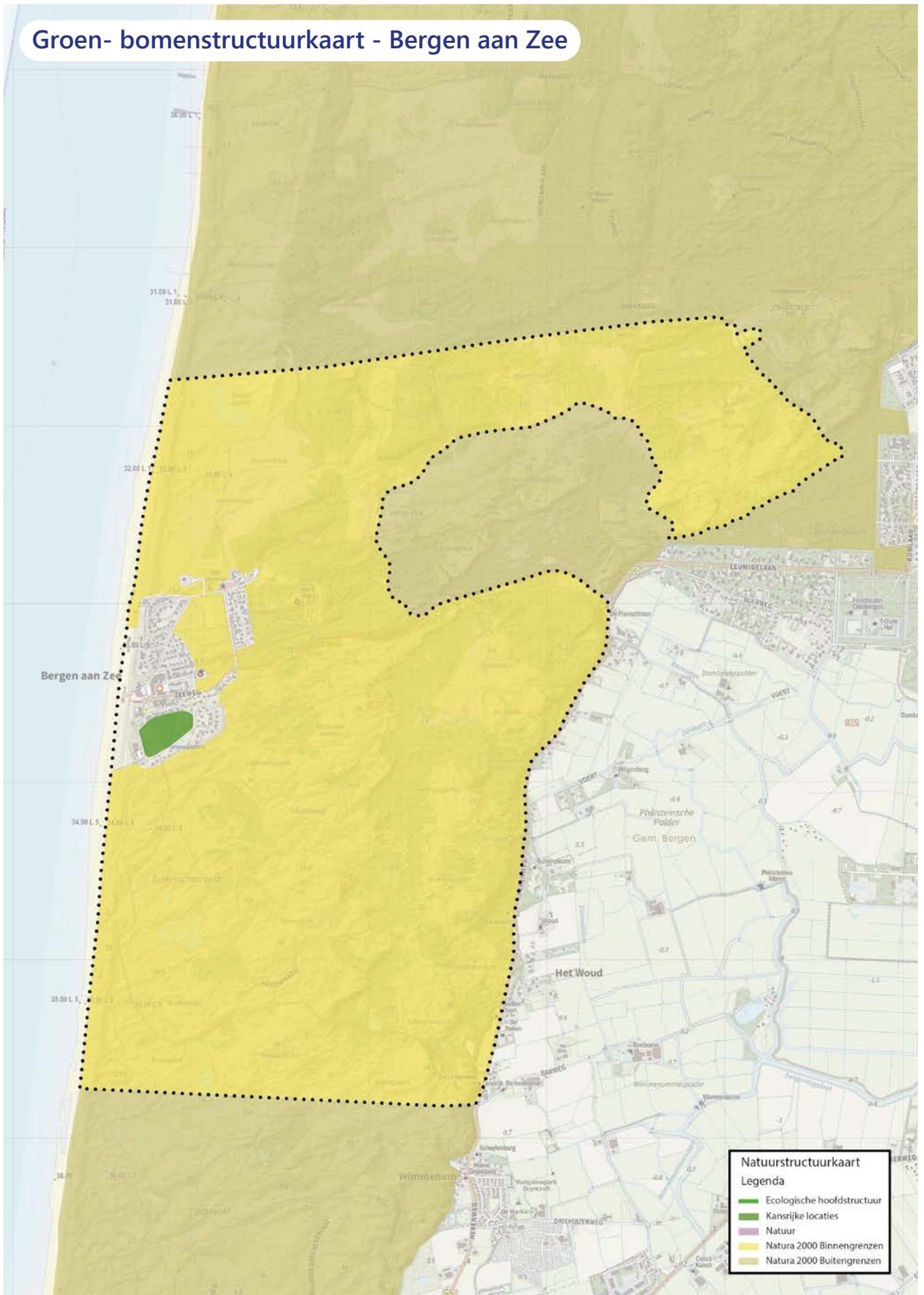

Groen- bomenstructuurkaart - Bergen aan Zee

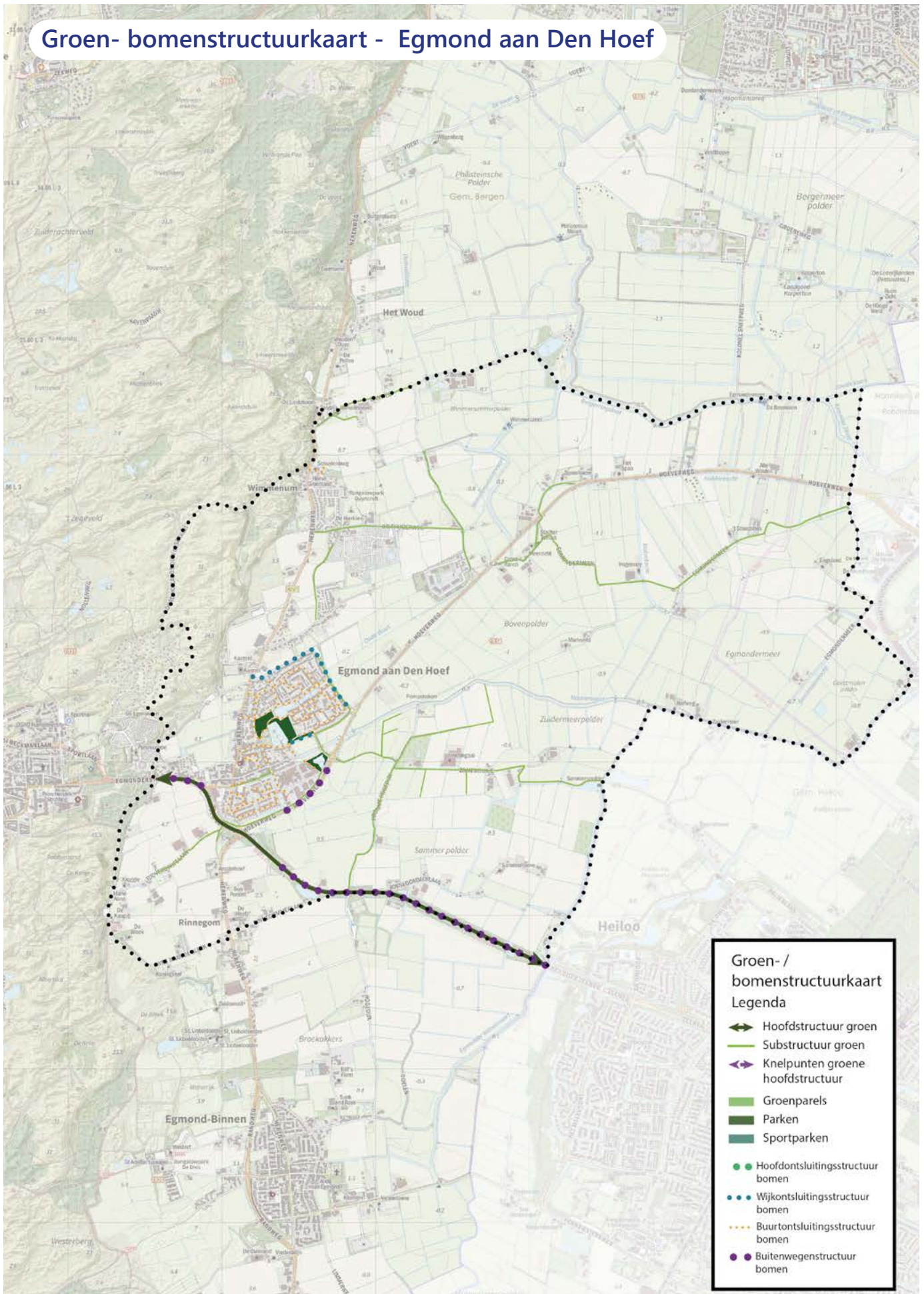

Groen- / bomenstructuurkaart	
Legenda	
	Hoofdstructuur groen
	Substructuur groen
	Knelpunten groene hoofdstructuur
	Groenparels
	Parken
	Sportparken
	Hoofdontsluitingsstructuur bomen
	Wijkontsluitingsstructuur bomen
	Buurtontsluitingsstructuur bomen
	Buitenwegenstructuur bomen

Groen- bomenstructuurkaart - Bergen aan Zee

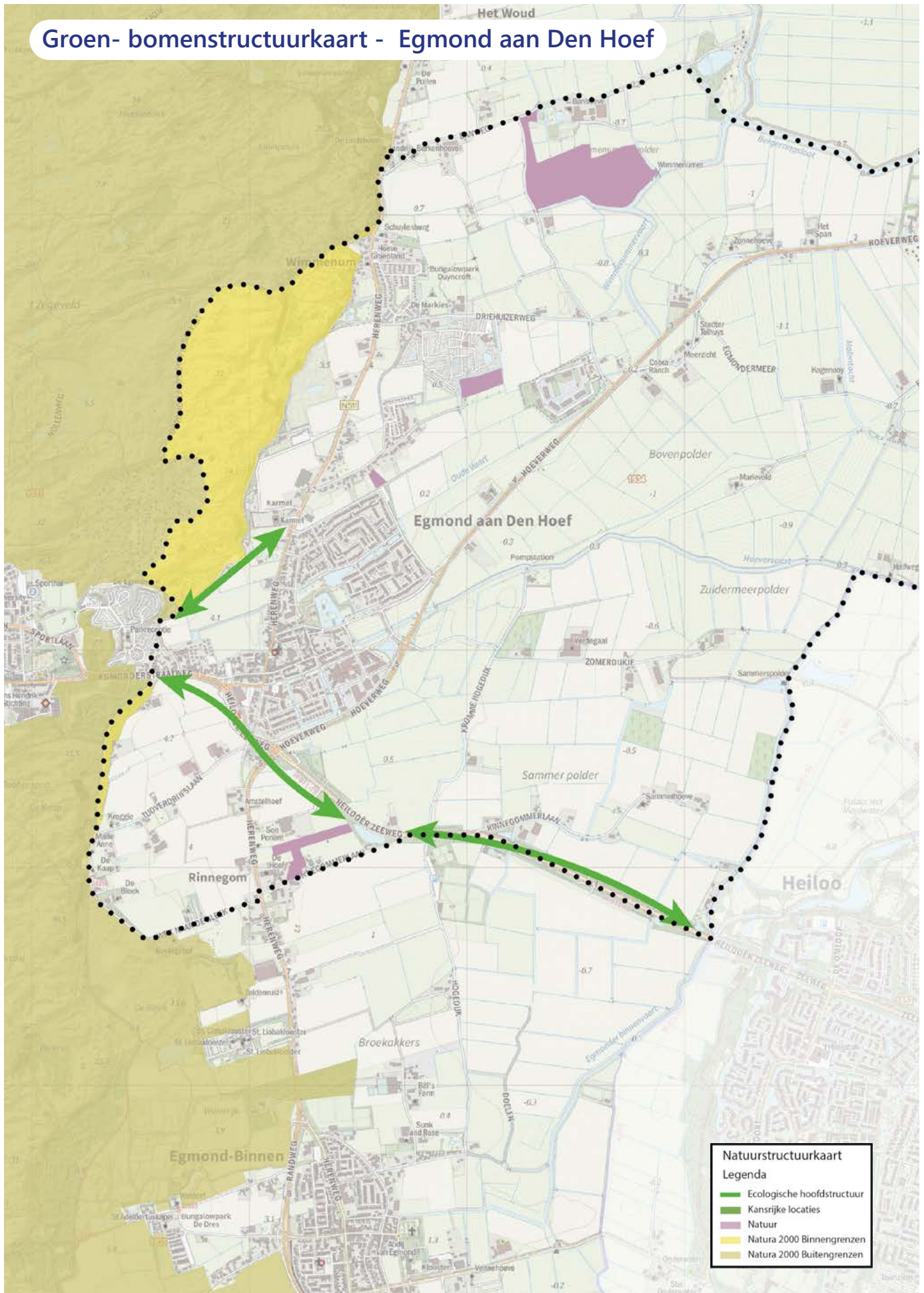
Groen- bomenstructuurkaart - Egmond aan Den Hoef

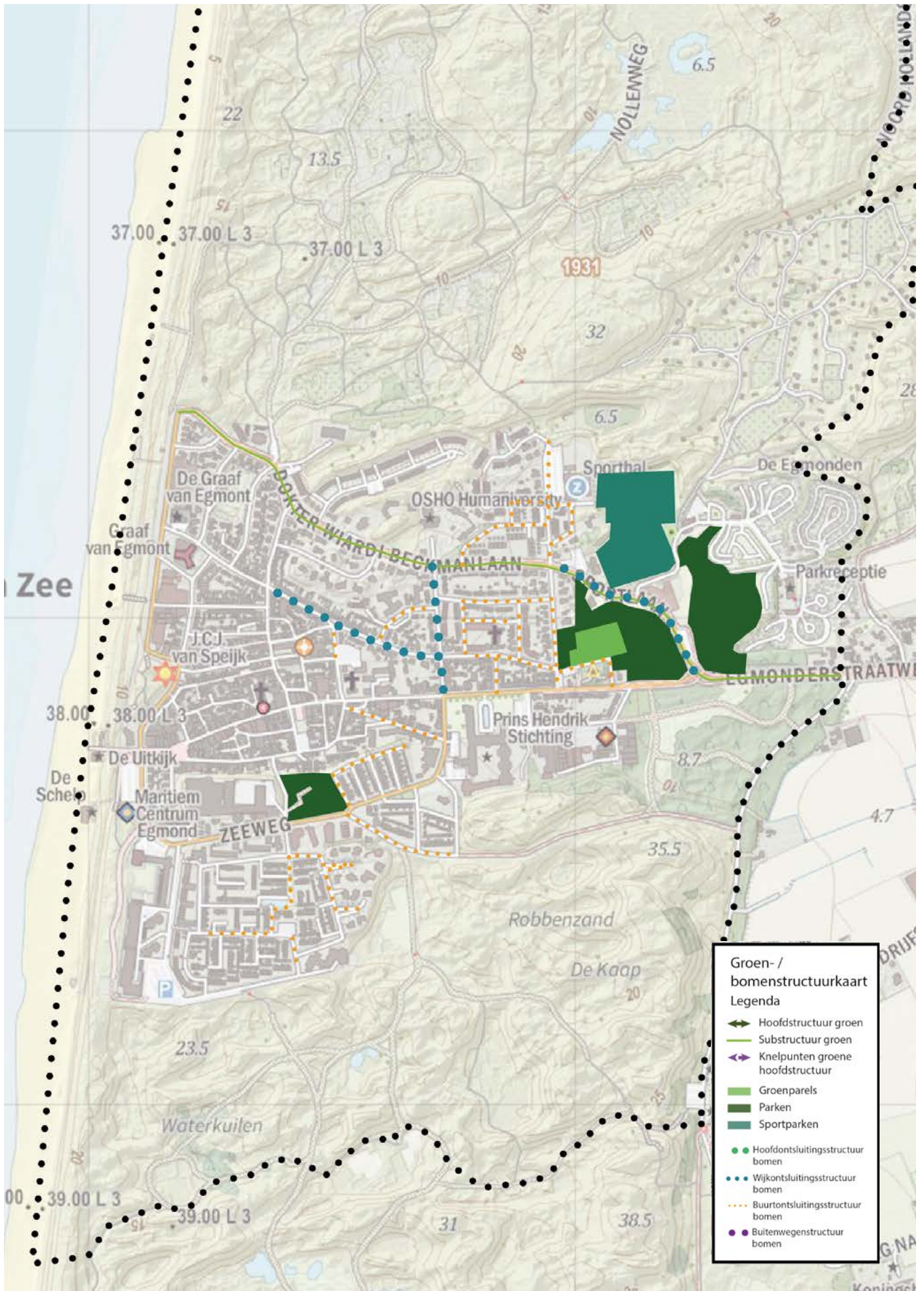

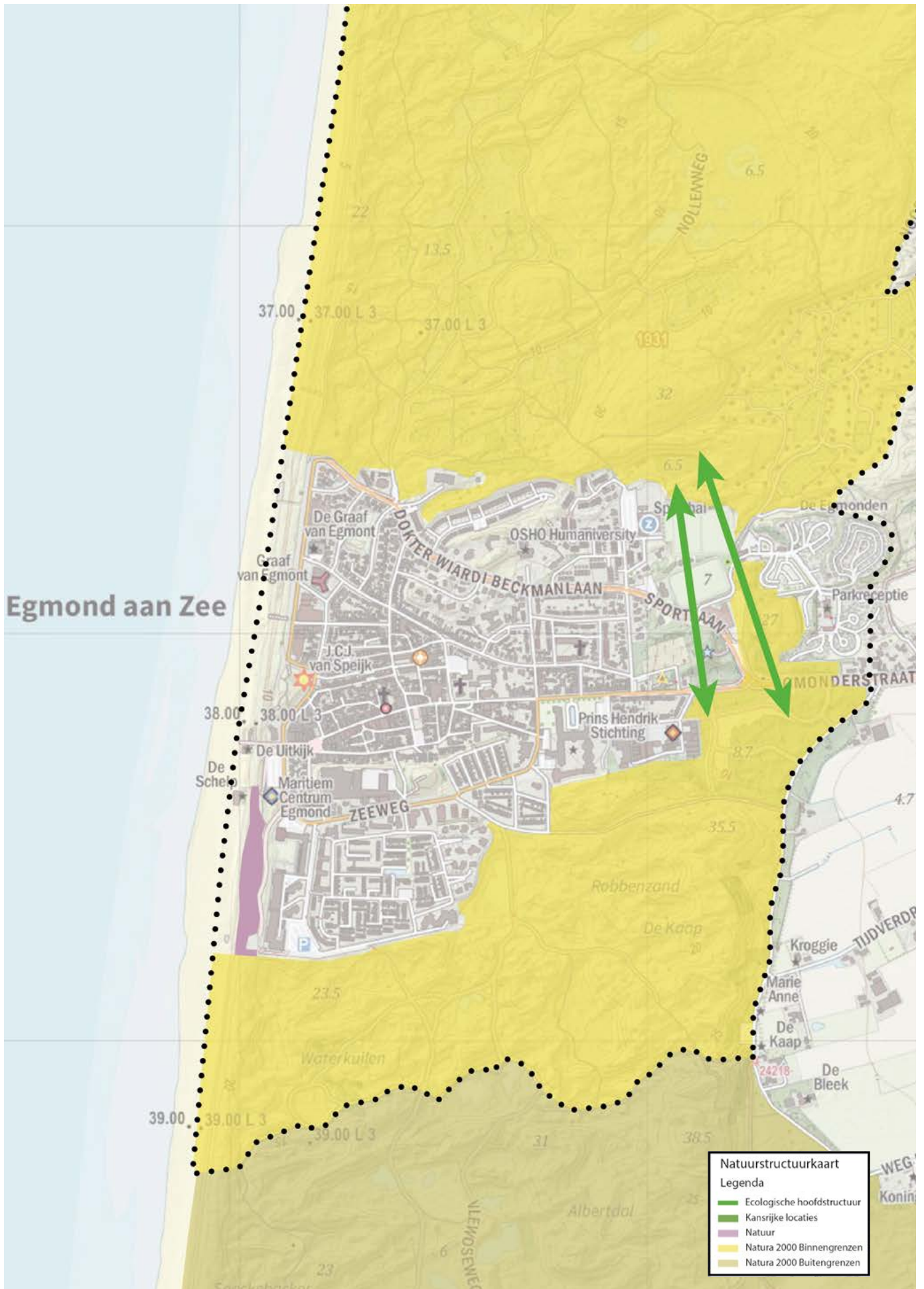
Groen- / bomenstructuurkaart
Legenda

- Hoofdstructuur groen
- Substructuur groen
- Knelpunten groene hoofdstructuur
- Groenparels
- Parken
- Sportparken
- Hoofdontsluitingsstructuur bomen
- Wijkontsluitingsstructuur bomen
- Buurtontsluitingsstructuur bomen
- Buitenwegenstructuur bomen

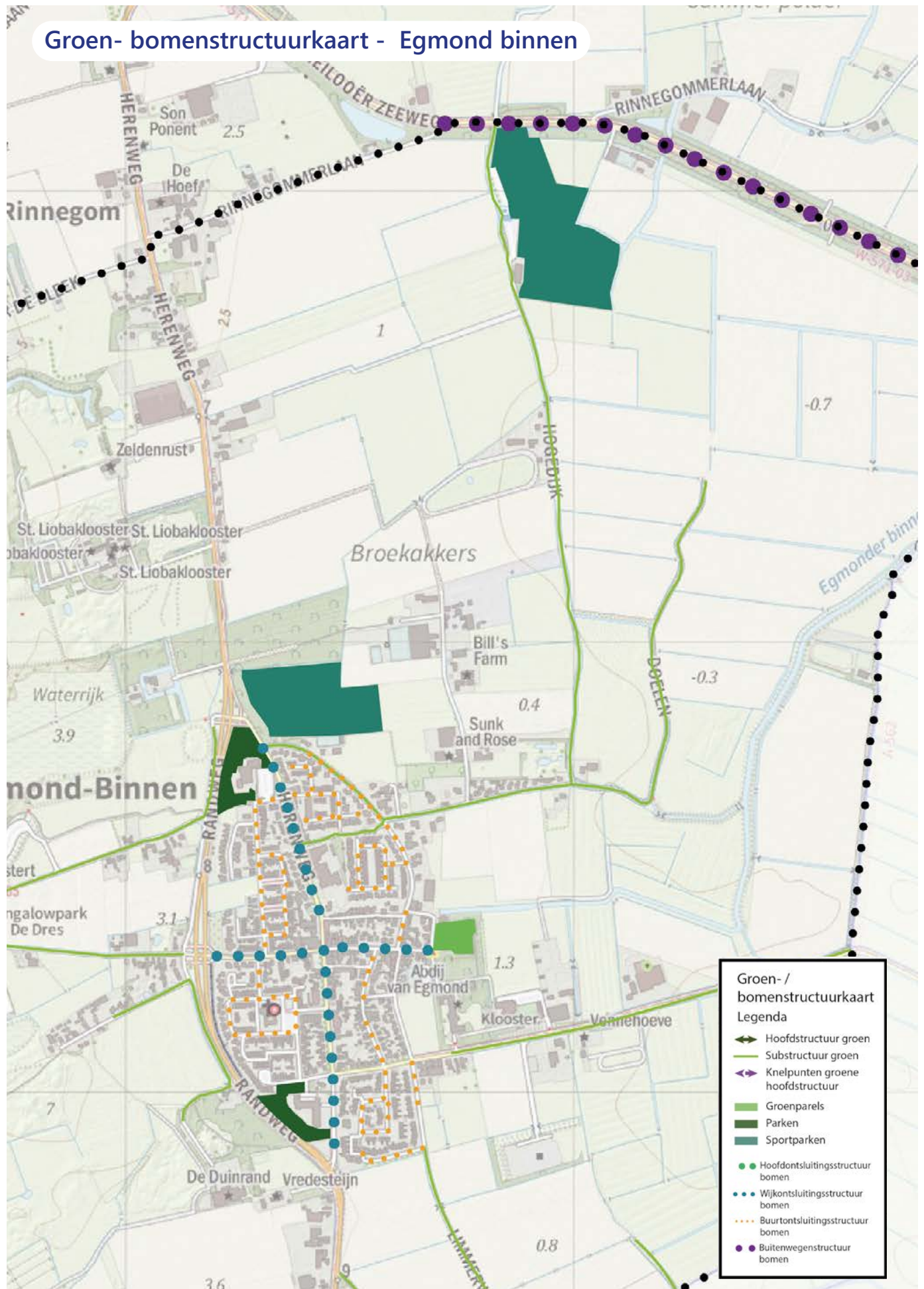
Groen- bomenstructuurkaart - Egmond aan Den Hoef

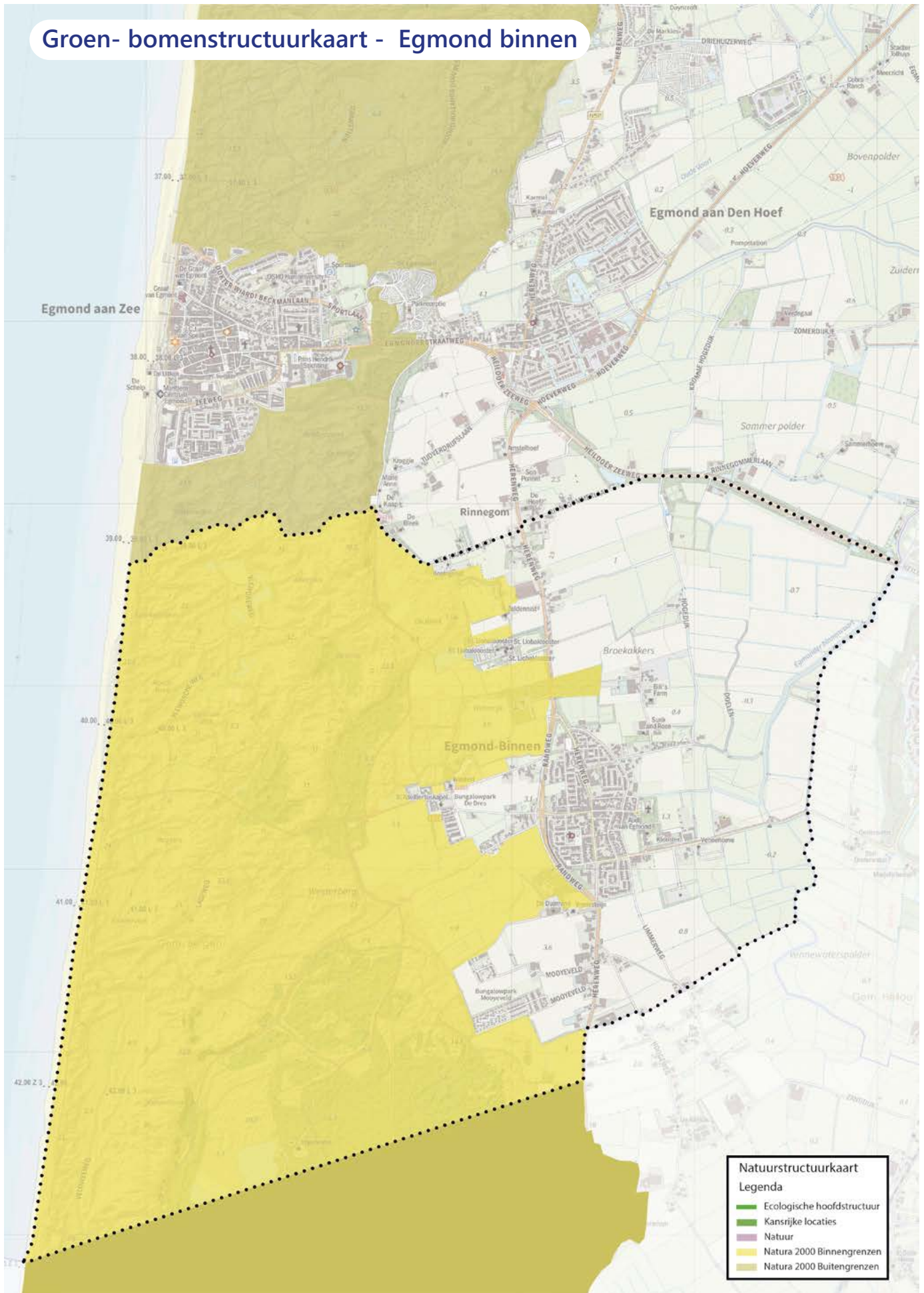

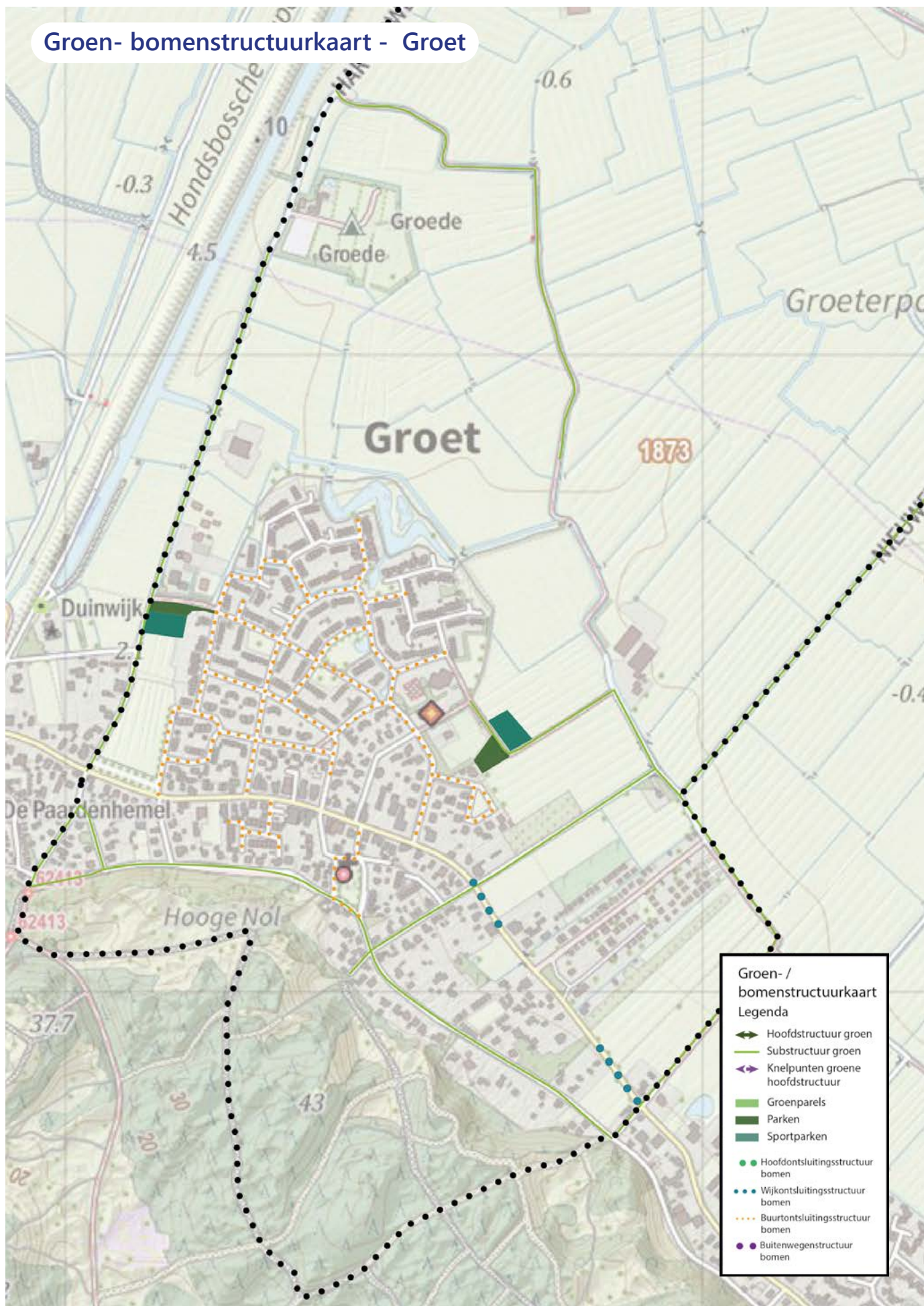
Groen- bomenstructuurkaart - Egmond binnen

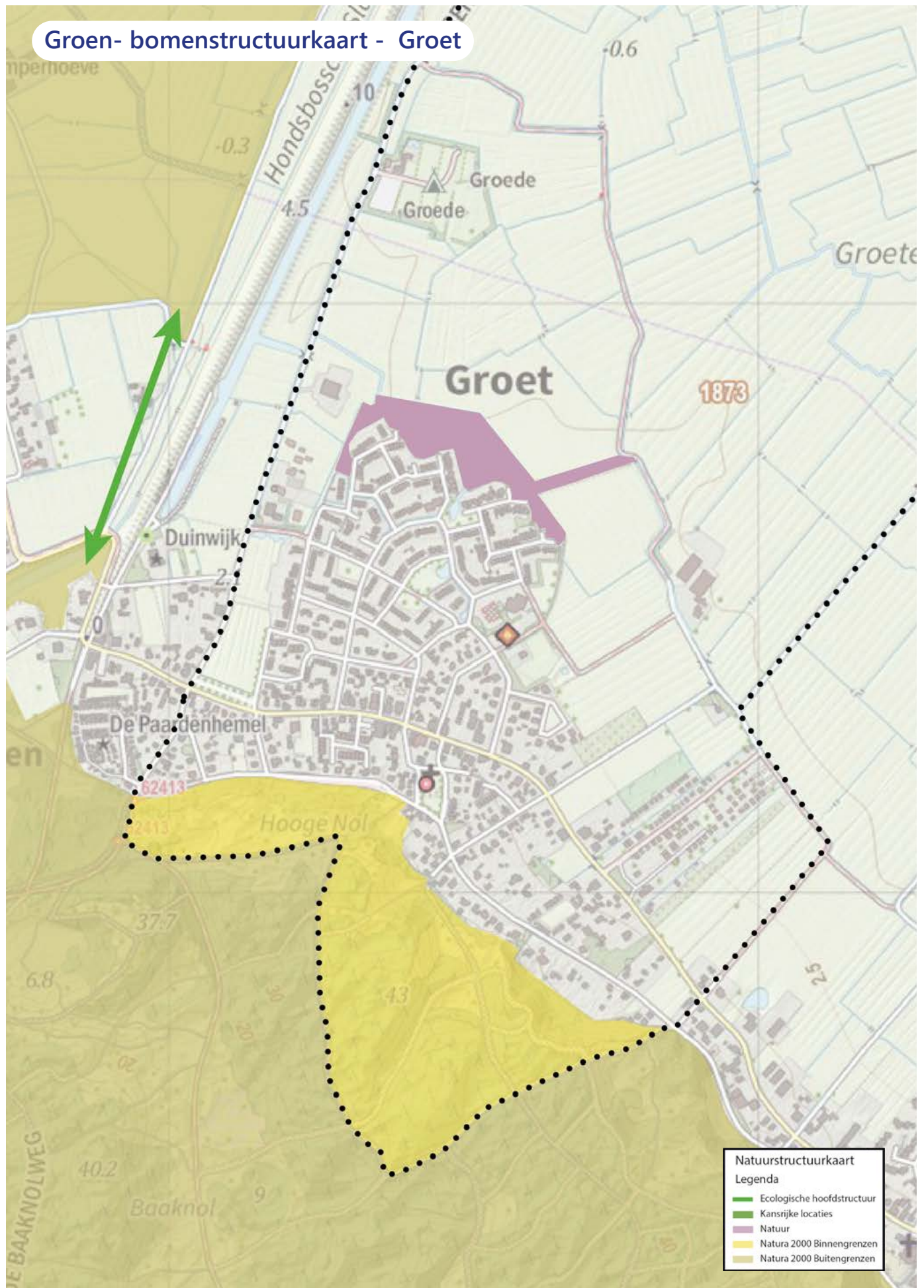
Groen- bomenstructuurkaart - Egmond binnen

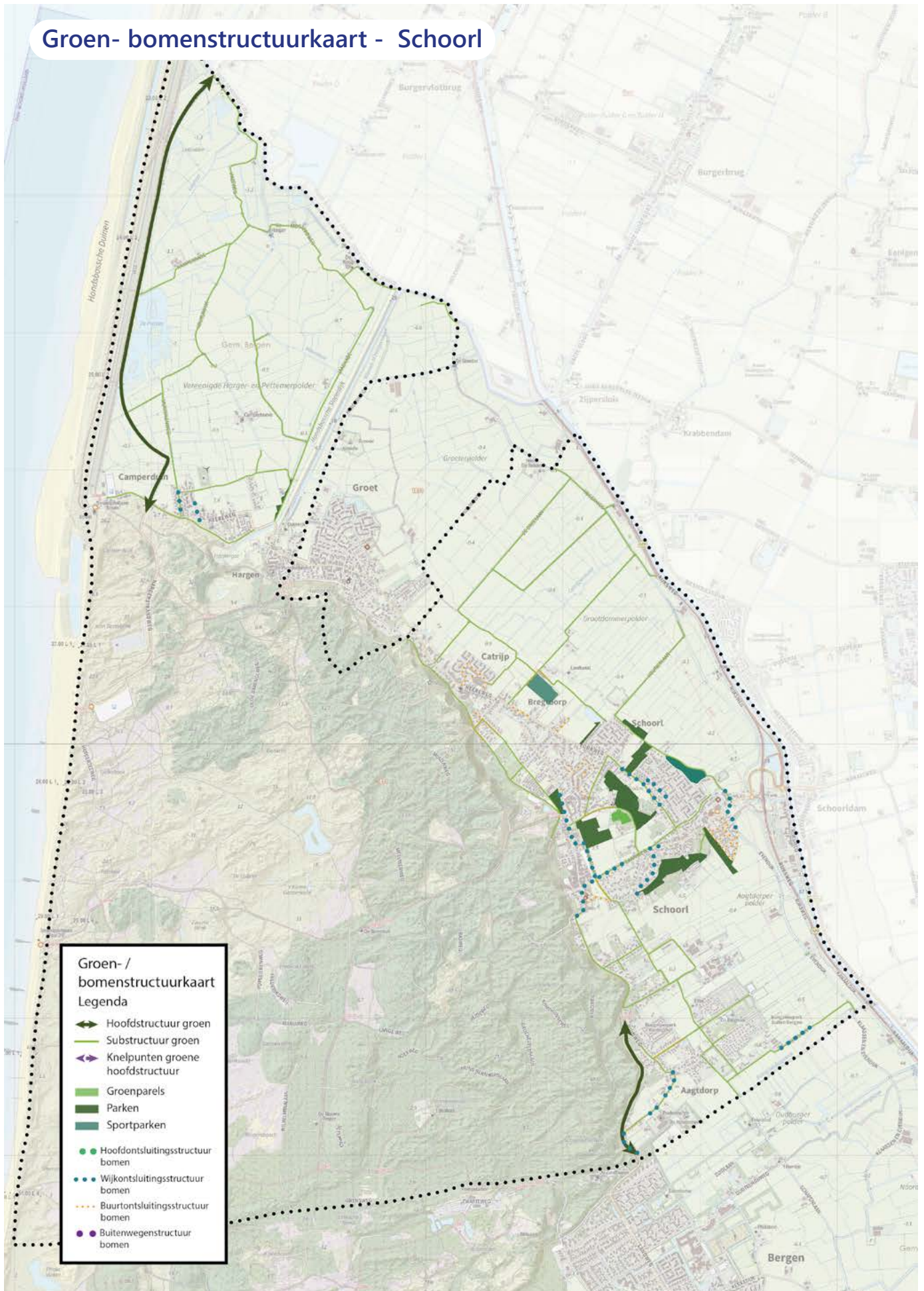
Groen- bomenstructuurkaart - Groet

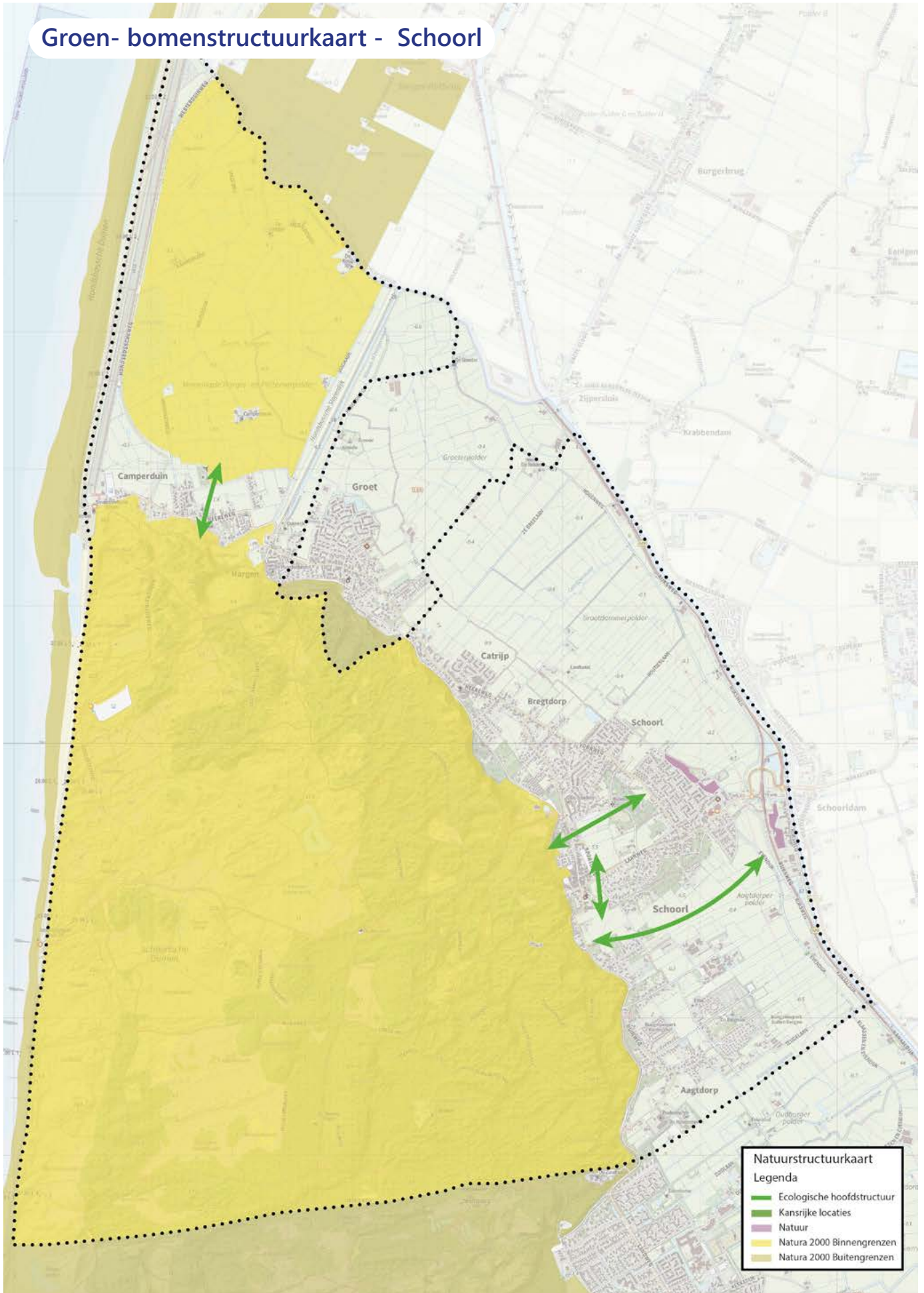
Groen- bomenstructuurkaart - Groet

Groen- bomenstructuurkaart - Schoorl

Groen- bomenstructuurkaart - Schoorl

Bijlage 6: Aanwijscriteria

Waardevolle solitaire bomen

Monumentale leeftijd van minimaal 80 jaar

Een aansprekende omvang of leeftijd vergroot de waarde van een boom of houtopstand. Het plantjaar van de boom of de stamdiameter wordt als criterium hiervoor gebruikt.

Een boom wordt in de gemeente waardevol genoemd als het plantjaar meer dan 80 jaar geleden is, wat overeen komt is met een stamdiameter van meer dan 80 centimeter op 1,3 meter boven maaiveld (uitgezonderd snelgroeiende soorten). Bij twijfel over het plantjaar, wordt waar mogelijk (soortafhankelijk) uitgegaan van de stamdiameter. 80 centimeter stamdiameter komt overeen met 250 centimeter stamomtrek.

Ecologische waarde voor aanwezige flora en fauna

Bomen en houtopstanden zijn belangrijke dragers van de biodiversiteit en kunnen een belangrijke functie hebben voor het voortbestaan van bepaalde flora en fauna. Het gaat hierbij om een structurele functie voor een bepaalde dier- of plantensoort. Een kolonieboom van blauwe reigers bijvoorbeeld die al jarenlang zo wordt gebruikt. Of een groeiplaats voor een bijzondere korstmossoort, maretak of andere bijzondere plantensoorten. Het gaat hier om bomen waarbij na kap een andere boom de functie niet zomaar kan overnemen (en mitigerende maatregelen dus niet voldoende zouden zijn).

Ecologisch waardevolle bomen zijn tenminste 50 jaar geleden aangeplant. Bij twijfel over het plantjaar, wordt waar mogelijk (soortafhankelijk) uitgegaan van de stamdiameter. 50 centimeter stamdiameter komt overeen met 160 centimeter stamomtrek.

Cultuurhistorische waarde

Specifieke bomen en houtopstanden kunnen onderdeel zijn van de lokale geschiedenis of een bepaalde cultuurhistorische betekenis hebben. Het meest bekend zijn de herdenkingsbomen die ter gelegenheid van bijzondere gebeurtenissen zijn geplant.

Ook bomen die onderdeel zijn van een beschermd stadsgezicht of monument hebben vaak grote cultuurhistorische waarde. Dit zijn bomen die onderdeel zijn van het ontwerp en het aanzicht van het stadsgezicht of monument bepalen. Denk bijvoorbeeld aan leilinden voor een monumentale boerderij.

Onder cultuurhistorische eigenschappen vallen onder andere (maar niet uitsluitend):

- Herdenkingsboom
 - o Koningsboom
 - o Geboorteboom
 - o Verzetsboom
 - o Ooggetuigeboom
- Ensemble met historisch pand (conform Monumentenwet of Erfgoedverordening)
- Beschermd stadsgezicht (conform Monumentenwet of Erfgoedverordening)

Voor cultuurhistorisch waardevolle bomen geldt geen minimumleeftijd.

Dendrologische waarde

Bijzondere boomsoorten kunnen ook boomkundig (dendrologisch) gezien waardevol zijn. Denk aan een exotische boomsoort of een bijzondere kweekvorm of variëteit. Of er is sprake van een weinig voorkomende soort.

Een boom of houtopstand is waardevol als bijzonderheid indien deze voor de leefomgeving van grote waarde is en bij kap niet makkelijk meer door herplant een nieuw exemplaar gerealiseerd kan worden. Dergelijke bomen komen weinig voor binnen de gemeente (maximaal 10 volwassen exemplaren) en kunnen dan ook zeldzaam genoemd worden.

Beeldbepalende waarde voor de openbaar toegankelijke leefomgeving of de herkenbaarheid op straat-, wijk- of dorpsniveau

Een boom is beeldbepalend als deze voor de beeldkwaliteit van de leefomgeving van grote waarde is of als de boom een belangrijke positieve bijdrage levert aan het karakter en de herkenbaarheid op straat-, wijk- of dorpsniveau.

Bij particulieren staan de bomen vooral in voor- en zijtuinen. Ze spelen een grote rol in het straatbeeld van de gemeente, want de habitus (vorm van de boom) is zichtbaar vanuit openbaar toegankelijk gebied. Soms gaat het om bomen in achtertuinen die een beeldbepalende bijdrage leveren aan het groene karakter van de wijk of straat.

De boom of houtopstand is van een dusdanige omvang dat deze vanuit 1 windrichting beeldbepalend is voor de omgeving, of is vanuit alle windrichtingen beeldbepalend, dan speelt de omvang geen rol.

Een bijzondere, opvallende of aansprekende locatie van de boom of houtopstand kan mede bepalend zijn voor opname op de waardevolle bomenlijst.

Soms is de manier waarop een boom is geplant of is gegroeid, bijvoorbeeld ten opzichte van andere bomen, van invloed op de manier waarop een boom zich toont. In specifieke gevallen geldt dit ook voor bomen in groepen, waarbij niet zozeer de individuele boom, maar de groep als geheel van beeldbepalende waarde is. Zoals bij een groep van 2 of 3 bomen die tezamen 1 kroon vormen.

Een boom heeft beeldbepalende waarde als deze tenminste 50 jaar geleden is aangeplant. Bij twijfel over het plantjaar, wordt waar mogelijk (soortafhankelijk) uitgegaan van de stamdiameter. 50 centimeter stamdiameter komt overeen met 160 centimeter stamomtrek.

gemeente BERGEN